

שאלות חלק אה"ע תק"ע סימן טו מז ותשובות נה

זוכה ע"ש • ואף דק"ל כרצון • מ"מ ביאוש כ' הפוסקי' דיינו כמו הפקר לר"י דעד דזכי לא ילא מרשותו ע"ש דב"ק • וא"כ בשלמא בהפקר שהוא מדעתו ורצונו שפיר מותר לכל אדם לזכות בו אבל ביאוש כיון שאינו רוצה להפקירו רק ממילא במה שמוצא אללו שלא יבי' לו עוד החפץ בזה אמרה חורב שנעשה הפקר ממילא כנ"ל • וא"כ כמו דק"ל לעיל צרואה אצידה לפני יאוש והמחין לה עד שתיאוש עובר בלא תוכל להחלס בו • דמחויב ליקח ארובה מיד לפני יאוש כדי שיחזרו ויבטלו ושייך השיב תשיבם כנ"ל • וממילא גם אחר יאוש שפיר הוי ס"ד כיון דלא ילא מרשותא דמרי' עד דאחי לרשות זוכה כמו לר"י כנ"ל • ממילא חסור לו לזכות לעצמו דהא במה שזוכה בו מולאו מרשות בעל האצדה והוא בכלל לא תוכל להחלס והשב תשיבם שזוכה בו עובר בעליו ולא ילא כלל מרשותו ויקיים הטבה כמו בקודם יאוש שאינו רשאי להמחין עד שתיאוש ויוכל לזכות לעצמו • וכשהמחין לא מהני כשהחזיר ונתנו דמחנה הוא דייב לו ועדיין לא מקיים הטבה כנ"ל • משא"כ בהל"ל שפיר אס יקחנו בשביל בעל אצידה ולא יזכר בו לעצמו יקיים הטבה שלא נפיק כלל מרשותי' דמרי' כיון שלא זכר בו • ממילא הוא בכלל החיוב הטבה ולא תוכל להחלס כנ"ל • וזה לא מוכח מאשר תאבד בו דשם מיירי ומלאתה שזכה זה לעצמו שפיר מהני דכבר נפיק מרשותי' דמרי' • ועוד דהסם כשאצודה מכל אדם לכ"ע הוי הפקר מיד דגם ר"י מודה בזה כיון שאינו חלוי בדעתו דאף שמרדף אחרים נעשה כלווח על ביתו שנפל בו' כדאמר בש"ס • ושפיר רשאי לזכות כיון שכבר ילא מרשותי' משא"כ ביאוש שתלוי בדעתו שהוי כהפקר לר"י הוי ס"ד דלר"ך ליקחו ולזכות בשביל בעל האציד' ויליק משמלה דכשלין לה הוצטין היינו כשתיאוש אף דלא נפיק מרשותי' מ"מ לא חייבה התורה בהטבה כלל וממילא אינו מחויב כלל ליקחו בשביל בעל האצידה דלין חיוב כנ"ל • ושבו רשאי לזכות בו לעצמו כנ"ל • וממילא הוא שלו דקריא ביאוש כנ"ל :

עוד נראה עיקר לע"ד דגם יאוש דאצידה נפיק מיד מרשותי' כמו הפקר דלין סברא בשמעתי' דאחייאש שיועיל כשאח"כ חוזר בו ומרדף אחר' אף קודם שמתא' זה • ומסתמא הפוס' נראה דכשתיאוש מהני ועדיין ז"ע • אמנם נראה ליישב הג"ל דהנה הרמב"ם ז"ל כ' דהפקר הוא כמו נדר שאינו רשאי לחזור בו ע"ש ככ"מ שביא סיוע מהא דגדרים דבעי אי יש יד להפקר בו' • ותמוה מאוד מאי ענין זה ובי אס רוצה לעשות איסור מהני חזרתו הא נפיק מרשותו דממשמע בכל דוכתי • אמנם נראה הטעם דהא ר"י דסבר דלא נפיק מרשותו עד דאחי לרשות זוכה היינו משום דכמו דמחנה אף שאמר הנותן לך משוך וקני מ"מ לא ילא מרשותו עד שזכ טושה קנין בן בהפקר הוי כנותן רשות לכל מי שירצה יקנה ומ"מ לא ילא מרשותו דדיבור עד שטושה זה הזוכה קנין בו כנ"ל • ורבנן ס"ל דבשלמא מחנה אף שאומר משוך וקני מ"מ לא נשתלק הנותן כלל עד שיזכה זה דהא אינו רוצה להסתלק מקודם דמהאי טעמא קי"ל דלא כר"ל בנותן מחנה לחצירו ואמר א"א בזה דלא הוי הפקר משום כי יהיב מחנה אדעתא דליקבל ע"ש ב"ב אבל בהפקר כיון שרוצה שיוכל לזכות מי שירצה ממילא נשתלק מיד • ושבו מהני הסילוק דלא מרשותו לגמרי חס מהני מיד כיון שהסילוק מיד דלין קפידא מי שיזכה כנ"ל :

אמנם הא קי"ל ריש הכותב ובכמה דוכתי דאומר דו"ד בו' ידי מסולקת הימנה לא מהני • דכשאומר על חפץ שלו שצידו שמשלק עצמו דאיו מועיל • וע"כ שאינו מסתלק מדבר שהוא שלו דדיבור לחוד וא"כ בהפקר למה יועיל ניבא דהסילוק מיד מ"מ דדיבור לא מהני • אף נראה דהסילוק הוא כמו דמאני דבדר שאין מקפיד עלי' דקי"ל דיכולין ליקח מי שירצה מ"מ ודאי דיכולין להעלים לחזור בהם ולקפיד ללא

אח שמם פן יחקרו אחר מקום חנייתם וירדפו אחריו ע"ש • א"כ כיון דלא חלקו הפו' וגם בצורה מ"מ מהני שמו וש"א זכ"ע להחיר אשמו אף דדרך לשנות ע"כ הטעם דאס זה הוא מותרת ואחר א"י לנו אס ברה • וגם אף נודמן לשנות לשמו של זה ואציו ועירו • ובגם בש"ס סוף יבמות דלמא קמלא כו' ואכקי' ע"ש ואין נודמן לשמו ושס אציו • ע"כ לחלק דשם ידוע לחינוקת זה ושס אציו ואכקי' על שמי' • משא"כ לחוש דאכרמי לשנות כו' לא חיישינן • אבל עכ"פ בנ"ד דברה ממורה צע"מ עכ"פ עומד ודרך לשנות דבר א' מכמו שהוא ואפשר ע"י שהוא בחור ג"כ לא ידעו שזה הוא וגם אשמו לא החפש אחריו כיון שברה גם ממנה • סגס שיתר הי' דאוי לו לשנות שמו או שם הפיר • מ"מ כיון דעכ"פ עומד לשנות דבר א' ועל שמו וש"א זכ"ע מהני דלין נודמן לשנות לזה וע"כ שהוא בן ומה שאמר שהוא בחור אינו ראי' שאינו זה דדרך לשנות שוב נשאר כראי' • גם על שמו וש"א ודאי דיש טעם דלמה לא שינה דקרי לי' ועני תמיד רק שינה הראי' נגד ש"א לחוד או שם פירו • והא שמו וש"ע או עס שם אציו עס הסימן דקמיטת אלבע ג"כ מהני לרוב הפו' כנ"ל • רק כל זה אס נלרך לומר שדיבור א' ודאי שקר אמרינן שזה דהוא בחור שקר אבל הטבה שמה כל דבריו אמת ואחר הוא חולם כשיהי' החיפוש כראוי עס הסציבות • והארכתי במ"א • עיקר כפשתא דחוס' דהחיפוש מהני אף בא"י זמן היילאה כמ"ש מהר"י ג' לב דד' רא"מ וכן בשמו' מהר"מ בהגמ"י • ודחיות מהרה"ש אינו דחיות שכוונה מהכוחה למסקנה • והגם דכאן גרע דשם החיפוש משוי החפש שמה מ"מ יש בלא כוחזק משא"כ כאן דבריו שהוא בחור מורה דמ"מ יש בשמו כשמו וש"א ובחור • מ"מ נראה דלין לחוש כשהחפוש כראוי על זמן י"ב וע"ו שנים שאין זוכרין דזמן כזה אס הי' נתלש והוא בחור לא הי' נקרא ע"ש העיר צרע עמה שכל כולם צמקס המדינה ולחוש למי שלא נכתב לא שכיח • ועכ"פ מלערק עס החפוש וכן אפשר להודיע אס יש עוד פיר ששמה בעלזען בפולין • ויש ראי' לע"ד מהשו' מהר"ק סי' קע"ה הובא ח"מ ס"ק מ' דאף דיש ריעותא שלא ככירו ונראה כאיש אחר ובלא שם פירו לא הי' חולין בנשיכה רק דיש אחר בשמו כשמו וש"א מ"מ כשאומר שם פירו ג"כ חולין השינוי בנשיכה ולא לב' יב"ש כיון דלא הוחזק ע"ש דדמי לנ"ד כיון דיש שוש"א וש"ע והסימן חולין מ"ש שהוא בחור דרך שיחה דבדר אחר • וכשיש מקום אמתלא לא משגיחין כמו בסודאס מטבה שלא להשיב אף שמת ואינו עושן כיון שיודע האמתלא :

לזאת לע"ד אסי' החפוש כראוי וכנ"ל ויסקים רו"מ ועוד ב' רבנים בעלי הוראה אסי' סניף להם שלא להוציא מהיתירה שהתירה הג' מהר"ש מבראדי וישבו ב"ד של ג' להחירה • ואס לאו אינו רוצה בשום אופן שיסמוך עלי כי אין צורך כ"כ רק תליא בסברא ולריך חפוש בפו' וש"ת מה שאין לי פנאי כלל :

סימן טו סוגיא דסימנים במסכת צ"מ דף כ"ז ע"א וע"ב •

מתני' • אף השמלה בכלל היחה כו' יש לה סמנין ויש לה חובטין • ורש"י פי' דיאוש נפקא לן מאשר תאבד כו' ילאס זו שצודה ממנו ומכל אדם כו' כדיליק בירושלמי וכמ"ש תוס' • ולכן פירש"י ז"ל דממעט כשאין לה חובטין שתיאוש והפקר ותמה תוס' ב"ק וכאן דהפקר למי ישיבולמה לריך קרא למעוטי ע"ש :

ונראה לישב דהא ר' יוסי בנדרים • סבר גם בהפקר גמור ולא נפיק מרשותא דמרי' עד דאחי לרשות

שלו כמו פחות מש"פ שסוקרס כ"ל. ושפיר עכשיו דמיטע קרא משמלה אין לה תובעין שוב נפיק מרשותו מיד כשאר הפקר. אבל אי לאו קרא דשמלה וסי' חייב השבב לא היו אמרינן כלל דילא מרשותו ביאוש זה בדבר שיש בו סימן שחלו בדעתו כו' עד דלתי לרשות זוכה ושוב לא הי' מיקרי נסתלק כלל ושפיר הי' חייב השבב לזכות בשבילו כ"ל. רק עכשיו דמיטע מהשבב ושוב הי' נסתלק ושוב נפיק מרשותו מיד כ"ל.

ומיושב ממילא דמקרא דאשר תאחד כו' דמתעפין אבידה ששטפה נכר דמותרת דילפינן דילא קונה כו'. מ"מ ליכא למילף כלל דשם שפיר שמסולק לגמרי ביאוש דאף במרדפין אחריו לא מהני כו' כדאמר בש"ס לעיל כלום על ביהו שגפיל דאין סהדי דמייאש. וא"כ בזה שפיר יאוש קני דהא מהני הסילוק שנסתלק לגמרי מיד דהא אינו יכול לחזור בו כמו בהפקר גמור שלא תועיל כלום חזרתו דידעינן שמייאש וביאמת מסולק ממנה ושפיר כמו בהפקר לרבנן דנפיק מרשותו מיד ושוב שפיר מותרת ורשאי לזכות בה לעצמו. אבל לא היו ידעינן מזה כלל באבידה שיש בה סימן כו' דבשם אינו יאוש רק דשמעינן דליאש שחלו בדעתו ורשאי לחזור לא הי' כלל נקרא סילוק ושפיר הי' חייב בהשבב ולזה נריך למילף משמלה דיש לה סימנין ויש לה תובעין. דאף שיש סימן נריך דוקא תובעין לאפוקי בשמעין דמייאש דלא מוכח מהכ"ל ששטפה נכר. וגלי דגם בזה אינו חייב בהשבב ושוב הא ג"כ בהפקר כ"ל. ומדוקדק לשון רש"י ז"ל שפי' מירי דידעינן כי' דמייאש ע"ש שמיותר. ולמ"ש א"ש דזה עיקר הלימוד אף דבר שיש בו סימן ואינו מייאש מלד עצמו רק דשמעינן דליאש כו' מ"מ מהני ופטור מהשבב כ"ל.

ומיושב ג"כ דהיכא דביאוסורא כו' דנתחייב כבר בהשבב דאין יאוש קונה שפקדו חוס' ז"ק פרק מרובה אי יאוש בהפקר מה סילוק. ולהל"ל א"ש דכל מה שהוא בהפקר הוא משום שנסתלק. ומה שנסתלק הוא משום שלא חייבה תורה בהשבב. וסייני דאף בדבר שהוא ברשותו ובידו לא הי' סילוק בהפקר ואף שבעשה חפץ פחות. מש"פ מ"מ לא נסתלק כחו וכבנתיק דירי' אייקר מ"מ באבידה שאינו בידו וברשותו אי לאו דחייבה תורה בהשבב לא הי' כלל גזל דהא מיעטה תורה אחיך כו' אף דגזל עכו"ם אסור. רק משום דחייבה תורה כ"ל וממילא הך דפטרס תורה מהשבב נסתלק כחו וזכותו כמו פחות מש"פ כו' וממילא פקע וסוי הפקר משא"כ במה שכבר נתחייב בהשבב כמו בלאחר מליאש כשחולל ונעשה פחות מש"פ דודאי לא פקע וכשסוקר אח"כ ברשותו דמרי' אייקר דלא אימטע רק מתאבד כו' ומלאחש. כמו כן ביאוש אח"כ שבעשה אין לה תובעין אחר שנחייב בהשבב דלא מהני שיגל מרשותו. ומ"ד יאוש קני בגזילה הוא דשם שוב אחי לרשות זוכה ויטו דלא נפיק מיד לרשותו. רק כמו הפקר לר"י מ"מ הא זוכה בו בגזלן שברשותו כ"ל דחזירו קונה כו' וזה הטעם שבאבידה כ"ע מודים כשנעלה לפני יאוש דאין יאוש קונה שחמו חוס' ע"ש וברמב"ן ז"ל. ולמ"ש הטעם דבאבידה כיון שאינה רואה לגזול ולמעבד איסורא ממילא כיון דבסילוק של זה לא פקע זכותו להיות הפקר מיד רק כמו הפקר לר"י. וא"כ שוב בזכ"י של זה ויטלו מרשותו של בעל האבידה שוב אינו רשאי לזכות בו דהא כבר מחויב משא"כ בגזלן שרואה לזכות באיסור כ"ל. ואין להאריך כאן.

גם מיושב הטעם ז"ק פ' הגזל דמ"ד בידוע נמי מחלוקת אי סהם גזילה יאוש כו'. וממנו מה ענין בידוע לסהם גזילה אי מהני יאוש אי לא כיון שידוע שנתייאש ע"ש. ולכ"ל א"ש דבדבר שסחם יאוש הוא ביאמת מסולק יאוש מרשותו מיד וקני. משא"כ אי סהם לאו יאוש רק חלו בדעתו אף בידוע לא

דלא יאוש כלל מרשותו במה שאינו מקפיד. רק כשזכר בו אחר אז כשאינו מקפיד ודאי דאין יכול אח"כ לחזור בו ולהקפיד כיון שכבר זכר יאוש בזה מרשותו כיון דהא הי' רשאי אבל לחזור בו שפיר רשאי קודם שזכר אחר. ולמה לא אמרינן ג"כ שיגל מרשותו מיד כשאנו מקפיד עלי' אך הטעם משום זה עצמו דביאמת סילוק לגמרי אס הי' מסתלק שפיר הי' יאוש מרשותו. רק דיבור כיון שיוכל לחזור בו לא מיקרי כלל שנסתלק דעדיין אינו מסלק לגמרי ממנו דהא יכול לחזור בו ולהקפיד וסא חזין דאף בדבר של אחרים מטעם סוואל אי בעי מתחיל חשיב דיש לו לזכות בו מכ"ש במה שהוא שלו דלא מיקרי שנסתלק ויאוש מרשותו במה שאינו מקפיד כיון שבידו לחזור בו. כמו באומר משוך וקני שיכול לחזור אף דכל שלא חזר יכול זה לזכות ולא יוכל עוד לחזור בו מ"מ קודם שזכר זה יכול לחזור מדיבור משוך וקני שלא יועיל עוד דלתי דיבור ומצביל דיבור. כן בסל"ל דנימא דבזה עצמו יאוש מרשותו ע"י שנסתלק בדיבור ידי מסולקת כו'. הא אינו מסולק כלל כיון שיכול לחזור בו שבידו אינו עושה קנין בהסילוק שלא יוכל לחזור בו וממילא לא הי' כלל סילוק ולא יאוש מרשותו ולא מהני. וא"ש טעם הרמב"ם ז"ל דבהפקר מהני דיבור שאסרה תורה לחזור בו. וממילא כיון שאסור לחזור בו כ"ל שוב הי' סילוק לגמרי שנסתלק בדיבור זה של הפקר ושוב ביאמת יאוש מרשותו ולא מהני חזרה כלל ושפיר פליגי רבנן אר"י דנפיק מרשותו מיד כ"ל וסוואך רמב"ם ז"ל לטעם הסל"ל דאל"כ לא הי' יאוש כלל מרשותו כ"ל ולכן בדבר שאינו מקפיד דאין איסור לחזור בו לא יאוש כלל מרשותו עד דלתי ליד זוכה כ"ל.

והנה ביאוש דאמרינן דקני ומדחקו הרבה בטעמו ע"ש בתוס' ז"ק. וסמ"ע ג"כ מטעם סילוק דכיון שנסתלק שוב ממילא הי' הפקר. אך ביאוש שאינו הפקר בדיבור ברצון ודאי דמותר לחזור בו ולהיות מרדף אחריו. וא"כ ממילא י"ל דהוי רק בדבר שאינו מקפיד כ"ל דלא נפיק מרשותו עד דלתי לרשות זוכה כ"ל. וממילא הי' מולא האבידה חייב לזכות בה בשביל בעל האבידה כיון שלא יאוש מרשותו עדיין כמ"ש לעיל ולא הי' רשאי לזכות בה לעצמו כיון שבזכ"י זו מולא מרשותו כ"ל. ולכן ילפינן משמלה דאין חייב כשאין לה תובעין וסייני דיאוש קני לגמרי וסילוק הוא דדוקא סהם בהסילוק בדיבורי' אבל אינו ראוי מלד עצמו להיות מסולק שפיר לא מקרי שמסולק. אבל ביאוש שראוי להיות מסולק ביאמת כיון שנאבד ממנו שפיר מהני הסילוק שמסתלק מיד כ"ל. אך אמנם זה שפיר בדבר שאין בו סימן אבל בדבר שיש בו סימן שאינו ראוי להתייאש רק דשמעינן דליאש בזה שפיר שייך כ"ל דהוי רק כסילק ויכול לחזור בו וממילא לא נסתלק כלל ולא נפיק מרשותו עד זכיית האחר כ"ל. אך בזה ילפינן משמלה דמיטע דכשאין לה תובעין נסתלקו הבעלים ממנה שאינו חייב כלל בהשבב דפקע זכיית הבעלים מהאבידה וכמו בפחות מפרוטת סוקרס דאמרינן לקמן דבטיק אשר תאבד סיהי' ש"פ בשעת אבידה ואף דהא כל זמן שלא תאבד זה לא נפיק מרשות בעלים וברשותו אייקר כיון דמירי בלא יאוש א"כ למא יסי' של מולא. וע"כ כיון דמיטע רחמנא פחות מש"פ דאין חייב בהשבב אמרס תורה שפקע זכות הבעלים ממנה כשלא הי' ש"פ וממילא לא אייקר כלל ברשותו דדוקא אשר תאבד כו' כש"פ בשעת אבידה לא פקע זכותו ויש חייב השבב משא"כ היכא דלא קרינן אשר תאבד כ"ל.

וא"כ ממילא גם בזה דמיטע כשאין לה תובעין שאין חייב בהשבב ממילא מיד שנתייאש ואין לה תובעין פקע זכות בעל האבידה כיון שרשאי אז לזכות מי שיראה ואין חייב בהשבב וממילא כיון שנסתלק שוב יאוש מרשותו מיד וממילא אף שיחזור בו לא יועיל כלום מאחר שכבר פקע זכותו ואינו

לא קיי כמו שאר סילוק כיון שלא יליף משמלה לסיכא דבאיסורא אחי ליד' כנ"ל :

וביחוד

ג"כ דהא חזין בשפסא נכר דמוסר אף יאוש שלא מדעת כדאמר בש"ס לפיל וכן אפילו לווח כנ"ל דמ"מ כיון דעל ופילו לווח כו' מ"מ יא"ל מרשותו וזה דילפינן יאוש מאשר תאבד כו' לסירתאמי סיינו עיקר הדבר דמס' שמקולקל מנוף האבדה שלא יכ' לו עוד דינא מרשותו של אדם פ"ז וממילא בשפסא נכר שבאמת מסולק אינו תלוי בדעתו - משא"כ בשאר אבדה שאבד רק ממנו והדבר אינו ודאי להחייב דלפעמים אינו מייאש אף שאין בו סימן שזו הדבר תלוי בדעתו - ולכן כשלא ידע או מרדף אינו מסולק כלל - רק בידע כו' אף ביש בו סימן דמ"מ לפעמים מחייב - ויאוש אף בזה תלוי בדעתו ולפיכך משמלה לרש"י ג"כ כנ"ל דהוי סילוק סיכא שחייב כנ"ל - בין יש סימן ובין אין סימן דלא הוי ילפינן משפסא נכר כנ"ל - ושוב הוי גם זה הפקר מיד כמו בשפסא נכר כנ"ל - וקרא דתאבד אינאריך דמשמלה לא הוי ידעין רק בידע ונחייב ונר"ך קרא לשפסא נכר דסולק ובאמת מייאש אף שלא ידע או מרדף דמ"מ מסולק והוי הפקר כנ"ל :

עוד

י"ל דהא קי"ל דלא כר"י - צפרותא שהולא וחזרה וסוקרה כיון דבשעת אבדה ה' ש"פ וכן בשעת מליאש יש חייב השבט אף שבנתיים ה' פחות מש"פ כו' וא"כ גם באין לה תובעין דפמרי' קרא מהשבט הוי אמרינן ג"כ כנ"ל דדוקא בשפסא נכר דאין לה תובעין מיד בשעת אבדה פטור מהשבט - משא"כ ביש בו סימן דבשעת אבדה לא הוי יאוש אף שחייב אכ"כ - ואח"כ חוזר ומרדף אחריו י"ל דשפיר חייב בשבט דאף שבנתיים לא ה' חייב השבט הוי כהולא וחזרה וסוקרה - וי"ל דזה יליף משמלה דוקא דסתמא יש לה תובעין עד שעת מליאש משא"כ בשמטינ' דחייב פס' ח' כבר נפטר מהשבט ולא מהני מה שחוזר ומרדף אח"כ - דהא גם צפרותא שהולא כו' פטר ר"י רק דרבנן ס"ל כיון דכל המיעוט דממעטין פחות מש"פ הוא מאשר תאבד או מומלאתה כו' - א"כ לא מיעט רחמנא רק או כשאין ש"פ בשעת אבדה או שאינו ש"פ בשעת מליאש - אבל כש"פ אז אין פחות מש"פ בכלל המיעוט כלל - א"כ גם כשהולא על פחות מש"פ לא פקע כלל כה חייב השבט - רק אם ה' מולאו אז ה' נפטר מומלאתה אבל כל זמן שלא מולאו לא נפטר שאינו בכלל המיעוט כנ"ל - אבל באין לה תובעין כיון דחייב מליאש אף שה' בינתיים אין לה תובעין שנחייב ג"כ פקע חייב השבט ואינו מועיל מה שמרדף אח"כ ליחייב בשבט - והוי כמו פחות מש"פ לר"י דחייב באין לה תובעין גם לרבנן כיון דמיעוט דקרא סתם - ושפיר אינאריך למילף משמלה כנ"ל :

תוס'

דפ"י הסימנין יוכל למלא עדים ואינו מחייב - והא דדחי למ"ד סימנין ל"ד דסמנים כדי נסב' סיינו דאי הוי חני' יש לה תובעין לחוד ג"כ הוי ידעין דמשום סימנין הוא כו' פ"ט - וקשה למ"ד סימנין דאורייתא אף הוי צ"ע לפרושי מחניתינן - דילפינן משמלה תרומתו שמחזירין בסימנים - וגם דיאוש קונה דבטיק יש לה תובעין ומנא לן הא דלמא הא דכ' שמלה למידק מינה דומי' דשמלה דוקא שיש סימנין ותובעין סיינו משום תובעין לחוד דיאוש קיי - וכשאין סימנין מחייב - ובעי דומיא דשמלה שיש סי' ופ"י יש תובעין שימלא עדים כמו למ"ד סי' ל"ד - ומ"ל משמלה דמחזירין בסמנים לחוד - וע"כ לומר דלמ"ד סי' דאורייתא לא אמרינן כלל סברא זו דאף אי לא נסדר בסימנין מ"מ לא מייאש בשביל שימלא עדים כנ"ל רק אמרינן דדוקא אי מחזירין בסמנין אז אינו מייאש משא"כ אי אף מחזירין סי' כקושת תוס' כנ"ל ולכן שפיר מוכח משמלה

תרומתו דמס' שמלה שיש סימנין ולכן אינו מייאש דמחזירין בסימנין ויש תובעין כך כל שיש כו' ומוכח דסי' דאורייתא דאל"ס אין תובעין - ומוכח ג"כ דיאוש מהני - דאף לומר דמשום סימנין לחוד דמיעט כשאין סימן לא יחזיר משום דא"י של מי דלמס קרא לכדי כיון שא"י למי יחזיר וע"כ למעט דכשאין סימן אף שמביא עדים שהוא שלו לא יחזיר וע"כ משום יאוש דקני - ומוכח שפיר תרומתו כנ"ל - וא"ל כיון דע"כ אין זה סברא פשוטה כיון דלמ"ד ס"ד לא אמרינן כנ"ל שפ"י סימנין יכ' תובעין אי לא מסדרינן כו' ח"כ עדיין קשה למס' לר"ך לשמו' למ"ד סי' ל"ד דסמנין כדי נסב' דאל"ס ליחזיר תובעין לחוד וממילא ידעין דמשום סימנין הוא הא לא הוי ידעין כלל דה"ל דלא מהני כלל הסימנין לומר דלא מייאש בשביל כן כיון דאינו מועיל סי' מס' תוס' לר"ך עדים דלא נחייב וכמו למ"ד ס"ד דאמרינן כן ושפיר הולך הסג"ל לאשמעין דפ"י סימנין יש תובעין אף שאין מחזירין בסימנין כנ"ל - דלא קשה כלל - דאי הוי חני במשנה רק תובעין לחוד והוי יליף מה שמלה שיש לה תובעין כו' ג"כ הוי אמרינן ממילא כנ"ל דאין יליף משמלה שיש לה תובעין סיינו יש עדים דלא נחייב מה פסקא בשמלה שיהי' לו עדים דלא נחייב כיון דסי' אינו מועיל - וע"כ הוי מפרשין מה שמלה דסתמא יש לה סי' ופ"י ממילא מסתמא יש תובעין כן כל שיש בו סימן כו' ושפיר אי הוי חני תובעין לחוד למילף משמלה ג"כ סי' ידעין ע"כ סברא כנ"ל דפ"י כסי' לא מייאש אף אי סי' לאו דאורייתא כנ"ל :

כן

שיש כו' חייב להכריז כו' לכאורה למס' נקיט להכריז הא אחי רק לדיוקא דכשאין תובעין לא מחייב והוי לי' למיתני שאינו חייב להחזיר דאף דמביא עדים שהוא שלו אי' להחזיר - וגם על סמנין לא שייך דכשאין סימן למס' יכריז - ונראה דקמ"ל דחייב להכריז דאורייתא שהוא מכלל חייב השבט כל מה שיכול לעשות שיבא יושר לידו השבט מחייב וס"ל כלל לא תוכל להפעל כו' וע"י הסברא יבא יושר להשבט כנ"ל :

גם

קמ"ל דבדבר שאין בו סי' אינו חייב להכריז משום שמה יביא עדים ויכריז אבדה פלונית שמי שיביא עדים יקח - ושוב אפשר דלא ה' יאוש כלל גם בדבר שאין בו סימן דעיקר הטעם כ' תוס' שלא יראה כו' וכשה' הדין שמחייב להכריז משום עדים ג"כ לא ה' מייאש אף שאין בו סימן - וממילא ה' תובעין ג"כ - וקמ"ל משמלה כו' דכשאין סימנין שהוא חשש רחוק שיביא עדים כיון שאינו יכול לחקור אחר עדים שכך וכך סמנין ה' בו כמ"ס תוס' אינו מחייב להכריז בשביל זה וכיון שאינו חייב להכריז ממילא מייאש ואינו חייב להחזיר ג"כ אף שמביא עדים דהוא שלו ולכן נקיט חייב להכריז שזה עיקר הטעם כנ"ל - או דהוי ס"ד דלר"ך להכריז שמה יביא עדים שהוא שלו ויעידו ג"כ שלא נחייב שסי' מרדפין כו' וכס"ג - קמ"ל דאינו חייב דכיון דכמו שהוא עכשיו הוא בחזקת שלו מסתמא נחייב דאין עליו חייב כלל להכריז משום חשש כנ"ל :

גם

י"ל דהוי ס"ד דאף בלא סימנין יכריז - דהא פליגי לקמן חד מ"ד אבדתא מכריז - וחד מ"ד גלימא מכריז ח"כ הוי ס"ד דמכריז אבדה מלאתי וזה יאמר מה האבדה והוי סימן שזה אבדו כמ"ס תוס' לעיל שבאמת סומכין ע"ז כשאומר מכו. האבדה שאמת שאבד אבדה כו' רק דבלא סימן חוששין שמה אבד עוד ח' אבדה כו' - והוי ס"ד דלא חיישין להכי דאין ספק מוליא מידי ודאי והא לרשב"ג פסחים בשם שאבד בזה קבר ונמלא דאמרינן סיינו כך שאבד כך שנמלא כיון שא"י עוד אבדה וגם באבדה נאמר כנ"ל כיון שזה אבד מסתמא זו היא - דהא נפילה לא חיישין וסומכין פל זה אף לסוליא ממון כדאמר ב"ב - גבי

בז מוקמינן בחזקת מ"ק • וא"כ ממילא במילא שפיר כשזכר מביא עדים שה' שלו ממילא אין חוששין שמה מכור לאחר או מהנה בו • דהא מוקמינן בחזקת מרא קמא שהוא שלו דאין לנו שום רא' להוציא מחזקת מ"ק וכדברים עשויין בו י"ל דלא חיישינן למכירה ומהנה כ"ל • והנה חזקת מ"ק יש סברה שאינו חזקה המכירה שהוא כן רק כמו מוחזק בכיון שה' הדבר בחזקתו אין יכולין להוציא מספק מחזקתו כל שלא נחברר שילא • דאפילו בחזקת היסר איכא מ"ד פ"ק דכטובות לדברי המכיר • דה פוסל בביתו שלא מכני חזקת אס לגבי הבת • אף דתלי' הא בכה מ"מ כיון שאינו מזכיר רק שהיתה בחזקת כשרות אין מוליחין מחזקתה כל שלא נחברר משא"כ הבת שלא היתה מעולם בחזקת כשרות • וכן כבד רש"י ז"ל בקידושין גבי ינאי בו ע"ש :

וא"כ לא הי' מהני כלל עדי אובק מה שמעידין דהאובק הי' שלו שנחזיר לו ע"כ החמור • כיון דשייך חשש מכירה ומהנה שמה מכר האובק לאחר או נתן כ"ל דנראה דרק על באלס שייך הכרח דלא משאלי בו אבל ודאי דפעמים שמוכר אובק בו • וא"כ אף שיש חזקת מ"ק על האובק מ"מ לגבי החמור אמרינן שגם האובק אינו שלו • דדוקא על האובק כיון שאינו מזכיר מ"מ מהני חזקת מ"ק שלא נוציא מחזקתו ואין חוששין למכירה משא"כ לענין שדינן על החמור אס שלו לא מכני להחזיקו שלו מחמת עדי אובק הא לענין החמור חוששין שמכר האובק דלא מכני חזקת מ"ק של האובק לענין החמור • וכלא אס הי' מוחזק באובק שלא הי' רא' למה שאינו מוחזק כ"ל :

וישפיר לא הוי ידעינן כלל דהא ס"ד דוקא בעדים דגופי' או מהני עדים שה' שלו אף שאין עדי נפילה ושייך חשש מכירה משום דמהני חזקת מ"ק כ"ל • אבל חמור בעדי אובק לא מהני כ"ל • וקמ"ל קרא דחמור בעדי אובק ג"כ מהדרינן ואף שאין חזקת מ"ק מזכיר בשל מ"מ ילפינן דכיון שהיה אבידה אחת ותלי' הא בכה דאס האובק שלו גם החמור שלו • ועל האובק מהני חזקת מ"ק להחזיר לו אמרה תורה דממילא מהני גם לענין החמור להחזיר לו כ"ל • וכמו שנחשפקו בגדולים י"ד סי' ק"י בפי' חלי בבמה וחלי קבוע בו • כיון דאס החלי כשרה גם חלי כב' כשרה אי כיון דאמרינן גזא"כ על מה שפי' דכל דפריש מרובא פריש שוב מהני להכשיר גם חלי הקבוע ע"ש • עכ"פ שפיר לר"ך קרא למיסדר חמור בעדי אובק • ואף אי לא ס"ל כלל חשש שאלה מ"מ מכירה ומהנה הי' שפיר חוששין דהא אמר לעיל סלע בו אפילו שמו כתוב עליו אמרינן אפוקי אפקה ומאליג' אחריתא נפל בו • ושם לא מוקמינן אחזקת מ"ק משום דעומד תמיד להוציאו כ"ל • משא"כ בהג"ל שאינו עומד למכור ומהני חזקת מ"ק על האובק שוב כיון שמחזיקין בהאובק של זה שוב גם החמור מחזירין כ"ל וזה ילפינן מחמור כ"ל • ויתישבו בזה בעז"י כמה קושיות עלומות דבאמת דוחק גדול דקרא אחי דלא נחוש לשאלה • שהוא דבר החלוי בסברה ולמ"ש א"ש :

ומיושב מה שכתב הרמב"ם פ' ט"ו מה' אבידה חמור בו צסי' מרדעת שהוא עפל לו ע"ש • ותמוס כמו שהאריך בשו"ת נודע ציהודה סי' • למה שינה מאובק למרדעת הא אובק לא שאלו בו משא"כ מרדעת כמו שהאריך להוכיח ע"ש • וכיון שהרמב"ם פוסק שם סי' דאורייתא משמלה בו ומשמע צ"ס דאי ס"ד חיישינן לשאלה א"כ במרדעת אין מחזירין • ולמ"ש א"ש • דודאי קרא לא אחי דלא יחוש לשאלה רק כמ"ש שיעילי סרתי' וסחזקת של האובק גם על החמור כ"ל • והנה לפי' המפרשים בזה דאובק לא שאלו י"ל דשייך גם על מכירה ומהנה • שאינו לוהט

צבי ממך כו' • וא"כ כיון שזה נודע שאבד שוב נפילה לא חיישינן שאבד עוד אחר וממילא נחזיר לזה שאומר האבידה כ"ל • וממילא לא הי' מחיילא אף בלי סמנין דיכריזו ויאמר האבדה • וילוף משמלה דאין סומכין על זה וכשאין סימן אין מחזירין אף שאומר האבדה כ"ל : בשיטה מקובלת הביא קושיות חוס' על רש"י מה שמלה מיוחדת שנעשה בידי אדם ולא מידי דהפקר בו אטו משום דעשוי' בו ליכא למימר שאין לה הוצעין דלמא כשאבדה הפקרה ואיילא מניה ואפ"ה אמר קרא דלהדר והאין ממפט מניה דבר אחר כמו שמלה שעשוי בידי אדם ואיילא לא הי' לנו למטע אלא דבר שאינו עשוי בידי אדם דהפקר ודאי עש'י ובל"ז ג"כ אינו מוכן לשון רש"י ז"ל שנעשה בידי אדם :

ולעיד י"ל דהא אף דבר שיש בו סימן אינו ודאי שלא נתיאש דמ"ל בסימוך ע"ז שימאלנו ישראל כשר ושיכריז וגם אפשר דאינו יודע הסי' אף דהיה שלו ובפרט אי סי' ל"ד ולר"ך עדים • אף אף שהוא ספק אס נתיאש ג"כ חייב להכריז דמוקמינן אחזקת מ"ק שלא יוציא מרשות בעליו ע"י יאוש ודפקר ככל ספק בקינן שאין הלוכה מוחזק דמוקמינן אחזקת מ"ק ומוציא לא מיקרי מוחזק כמ"ש חוס' סוף פ"ק דכטובות וכ"כ הרא"ש להדיא ב"ב פ' בבטי' דהפקיר דס' אס הוי הפקר מוקמינן אחזקת מ"ק כ"ל רק באין בו סי' הוי ודאי יאוש בסתם ולא מיקרי ספק משא"כ ביש בו סימן אף דספק מ"מ חייב להכריז כ"ל • א"כ מיושב בעז"ה ומדוקדק לשון רש"י ז"ל דילפינן משמלה שיש לה סי' ויש לה חוששין • היינו כיון שעשוי בידי אדם והי' לה בעלים עכ"פ שוב כשיש בה סי' מחזיקין בהם שיש לה חוששין שלא נתיאש אף שהוא ספק אס נתיאש מ"מ מוקמינן אחזקת מ"ק שלא נתיאש כמו שהי' של בעליו מחמתה קודם שנאבד כ"ל • כן כל דבר שיש סימן אמרינן מה' דיש לו חוששין • וכ' רש"י ז"ל לאפוקי מידי ידיעין דנתיאש דמזה ממעטינן הן דבר שאין סי' דקרוז יוסר שנתיאש מהן אף יש בו סימן רק שידעין דאייאש כ"ל • דלא דמי לבמלה דהיה בסתם בחזקת מ"ק שלא נתיאש כיון שהי' של בעלים ויש בו סימן כ"ל :

ומלשון הרמב"ם ז"ל נראה דמפרש ג"כ כ"ל שכ' שמלה שיש בה סי' בו וכו' ובא בחזקת יש חוששין כ"ל • גם מדוקדק במשנה דחייב החיוב אף כל שיש בו חייב • הא אדרבה הכמות הוא הפטור וכו' לי' למימר דכל שאין בו פטור • ולמ"ש אדרבה כיון ידיעין יאוש מאשר תאבד בו • ה"א דגם יש סי' מספק אינו חייב להכריז שמה נתיאש ואף דבספק לקוח מוקמינן בחזקת מ"ק • מ"מ כל שעדיין אין חושש י"ל דלעמן החיוב להכריז שפיר הי' פטור מספק דשמה נתיאש וע"י הכרח יפסיד את שלו וקמ"ל משמלה דחייב כ"ל :

גמ' ה"א בעדים דגופי' וסימנין דגופי' אבל חמור בעדי אובק וסימני' אובק לא קמ"ל אפילו חמור בסימני' אובק ופי' חוס' בעדי אובק או סי' לאו דאורייתא בו •

הנה למאי דמחזיקין דאובק לא שאלו אינשי בו אינו מוכן למה לי קרא לעדי אובק או סי' מה חילוק בין עדים דגופי' או עדי אובק כיון שאבד האובק אבד גם החמור • ודוחק לומר דקרא קמ"ל שלא נחוש לחשש רחוק דמ"מ שאלו • דזה מהבדל כ"ל :

ונראה לע"ד דהא בעדים היינו עדים שהי' שלו כדמסיק עדי אריגה בו מהני ג"כ אף שאין עדי נפילה • והטעם • פשוט דהא קי"ל בדברים העשויין להשאליל דלא מהימן לקוח דמוקמינן לי' בחזקת מרא קמא רק כשאין עשויין להשאליל בו • יש רא'י ממה שהוא בידי שלקוח דאל"כ מאין בידו • אבל אס עשויין להשאליל שאין רא'י מחזקתו

שאלות חלק אה"ע תק"ע סימן מז ותשובות נז

לוקח חובק ישן שלא נעשה לחמורו במדחו ע"ש • וא"כ למסקנה אדרבה קשה למה לי' חמור לשי' חובק הא כיון דחובק לא שאלו וגם מכירה ומסנה לא שייך מה חילוק בין סי' גופו לסי' חובק • וע"כ דלמסקנה ל"ד חובק רק שאר דבר הספל לחמור כמו מרדעת וכו' דשייך בי' מכירה ומסנה ומכני רק מצד חזקת מ"ק גלי בקרא דחמור דמחזירין גם החמור כנ"ל ודוקא לסי' דחובק שום לשאר דברים אמר רבא חמור לעדי חובק או סי' כנ"ל דלא נחוש למכירה • משא"כ למסקנה דחובק לא שאלו ע"כ אחי לשאר דבר כמו מרדעת שפול לחמור כמ"ש הרמב"ם ז"ל • וסבר כפרת"י ז"ל דחמור בסי' חובק לא צריכתא הוא רק מימרה דרבא כנ"ל • וגם סוכית מזה הרמב"ם ז"ל דחשש שאלה אינו מדאורייתא כלל רק מדרבנן החמירו לחוש לשאלה • דאי ימא דמס"ת שייך חשש שאלה ח"כ למסקנה קשה ממ"נ חמור למאי אחי למרדעת וכו' ג' הא יש צאמת חשש שאלה דלענין זה ליכא חזקת מ"ק כמ"ש לקמן • וע"כ לחובק וכו' לא נריך קרא דלא שאלו וגם מכירה ומסנה לא שייך כנ"ל וע"כ דמס"ת אין חוששין לשאלה וספיר נריך קרא למרדעת וכו' ג' • ומה דפריך חמור בסי' חובק האין מהדרינן לא פריך אקרא רק צאמת לדין • וכן משמע הלשון האין מהדרינן :

תוס' עידי חובק כו' או סי' לאו ד' • ולא ליינו תוס' על הא דאמר ה"מ שמלה בעדים דגופי' וסי' דגופה דג"כ ע"כ הפי' כנ"ל אי סי' דאורייתא בסי' דגופי' ואי סי' לאו דאורייתא בעדים דגופי' • ומה שפי' בספר פ"י דבש שייך לא זו אף זו משא"כ בחובק • אינו כלום • וי"ל בפשיטות דהא הוי אפשר לפרש דרבא סובר כי' לאו דאורייתא ולא דמסקנה לי' • רק כיון דסי' לאו דאורייתא ואינו מחזירין אלא בעדים • ואעפ"כ בעי' סמנין ג"כ דאל"ה הוי יאוש כמ"ש תוס' לעיל במסנה • ולריך מס"ת סמנין ועדים • דע"י סמנין אינו מתיאש שיוכל למצוא עדים • ולענין לידע של מי לריך עדים • ואמר רבא שפיר ה"מ בעדים דגופי' וסי' דגופי' אכל בעדי חובק וסי' חובק לא כו' והפי' שניהם כנ"ל • אך בשלמא בשמלה אמר שפיר ה"מ בעדים וסי' כו' דלריך שתיסן • אכל לענין הסי' דלא מהני עדי חובק הוי לי' למימר רבותא טפי דאפילו בעדי חובק וסמנין דגופי' לא מהדרינן • דכיון דסי' לאו דאורייתא והוי ס"ד דראי' של החובק אינו מועיל להחמור • ח"כ אף שיש סי' דגופי' לא מהני רק שלא נתיאש אכל עדיין ח"כ אס' שלו ולא מהני עדי חובק לענין החמור וכו' ללמינקא רבותא כנ"ל בעדי חובק וסמנין דגופי' והוכיחו שפיר דכוונת רבא דמסקנה לי' ועדים דחובק אי סל"ד וסי' חובק אי ס"ד אך לכאורה לספוסקים כמח"ל ולא מטעמי' דעדי ע"ע דנגדים וסי' חמלעים דגופי' עושין סי' מוצק דאף דחשש שאלה מנגע קאם הטביעות עין דנגדים עכ"פ הוי כמו סי' ומלכך לסי' גופו דהוי סי' מוצק כסברת ס' מחות בתי"א או לח"ל דמיקרי שאלה דיחיד כו' וא"כ בעדים דחובק וסי' דגופי' סי' מהני אף אי סי' לאו דאורייתא אך למ"ש לעיל דלאו מחשש שאלה ע"ש :

גם י"ל דתוס' דייקי מדמחלק לכו רבא עדים דחובק וסי' דחובק • ואי כוונתו דסי' ל"ד ולריך שתיסן הי' לו לומר עדים וסי' דחובק • דבשלמא בדגופי' פליג להו כלשון המנהג דדייק חובעין וסמנין דיליף שניהם משמלה • משא"כ על חמור הי' לי' לכלול שתיסן • וגם למס' סיים קמ"ל דאפילו חמור בסי' חובק הא ססי' אינס רק פעולה שאינו מתיאש אכל הלימוד דחמור אחי רק לזה שמחזירין בעדי חובק • וסי' לי' לומר קמ"ל בעדי חובק • והוכיחו תוס' שפיר דמסנה דמסקנה לי' נקיע שתיסן ומחלק להו בעדים דחובק אי סי' ל"ד ואי ס"ד בסי' דחובק כנ"ל • אך עדיין

קשה קושית מהרש"א ז"ל הא גם לנ"ד ס"ד דלמא קרא לעדי חובק אחי ומנ"ל עוד דיועיל סי' חובק לענין החמור כיון שגם החובק אינו צריך שלו רק ע"י סימן דלמא לא מהני להחמור • ומהרש"א ז"ל כתב כיון דח"א לאשכוחי עדים בלא סימנין כמ"ש תוס' לעיל • וע"כ בסמנין ושוב אי ס"ד למה לי' עדים כו' וספ"י דהס דצריך דהא ע"כ משכחת לה דהא חילטריך למילף משמלה כשלין סמנין כו' ע"ש • ולא קשה כלל דכוונת מהרש"א פשוטה דאף דמשכחת לה עדים שסי' שלו בט"ע בלא סימנין • אכל הא ח"א להחזיר דלין לה חובעין שתיאש כשלין סמנין • ושמלה שפיר חילטריך אכל עכשיו שיליף כבר משמלה דיליף קני כנ"ל ח"כ לא משכחת לה שיחזור בעדים לחוד בלי סי' מטעם יאוש • וע"כ עם סימנין כנ"ל :

אך עדיין אינו מועיל תירונו • דכיון דלמא דקרא אחי רק לעדי חובק דוקא שפ"פ החובק שלו צריך מהני להחמור אכל סי' אף דסי' דמהני סי' דגופי' אכל שיועיל סי' דחובק להחמור לא שמעין מינס וא"כ עדיין קשה אף דסי' דמ"מ לא אחי רק לעדי חובק וצאמת יש גם סי' חובק ג"כ ולא מתיאש ע"י' דלמא עדים כנ"ל וספיר מהדרינן בעדים וסי' דחובק אכל עדיין אין סוכה שסי' מהני סי' חובק להחמור כדורס צריך בלא עדים כנ"ל דלמא דוקא בעדים דחובק וצאמת סי' חובק ג"כ ואעפ"כ לריך עדים דחובק כנ"ל ונשאר הקושית כנ"ל • ואי נאמר דאי ס"ד אין מדיפות כלל בעדי חובק יותר מסי' חובק נגד החמור כיון שגם סי' מיקרי צירור מה"ת • ח"כ לא הולך מהרש"א לסי' כנ"ל דכל"ז אמר שפיר כי' חובק אי ס"ד דלין חילוק בין עדים לסימנין ואי סי' לאו דאורייתא אז ע"כ בעדי חובק כנ"ל :

אך י"ל דהא תוס' כ' לקמן דפריך מחמור בסימני חובק כו' דצריכתא הוא ומשני ליתא בעדי חובק כו' וזה מגי' מדוחק אכל אי סי' דאורייתא הצריכתא כפשטי' • וע"כ הצריכתא סברה או דא"ל קרא לעדי חובק או דסבר דעדים וסמנים כי' הדדי ניכרו וכיון דאחי קרא לעדי חובק ממילא ידעין גם בסי' חובק כיון דסי' דאל"ה מנא לי' לצריכתא דמהני בסי' חובק דלמא דוקא קרא לעדי חובק וע"כ כנ"ל רק אי סי' ל"ד וע"כ גי' הצריכתא בעדי חובק כנ"ל ח"כ שפיר אמר רבא חמור אכל חמור בעדים דחובק היינו אי סי' ל"ד דע"כ הצריכתא כנ"ל וקרא דחמור להכי הוא דאחי דסי' לא מהני גם בגופי' • או בסימני חובק אי ס"ד דהצריכתא כפשטי' ויהי' איזה טעם שיהי' עכ"פ הצריכתא סבר דמלנין למילף מחמור סי' חובק כנ"ל • וספיר נקיע רבא חמור אכל דמסקנה לי' כנ"ל • וכת' רבי' סי' ל"ב האריך וכת' יסוד על דברי מהרש"א ז"ל דלא דלמא משכחת לה עדים בלי סי' כו' ע"ש ואינו כלום • דלא כ' תוס' רק דלא ימלא בקל עדים כשלין סי' ומתיאש אכל לא שאי אפשר דלא ליצטרך קרא להכי :

ובן מה שדקדק שם וכו' שחמור מה שהחיל רבא אי כ' שמלה ה"א בעדים דגופי' כו' הא גם אי לא הוי כ' גם שמלה רק כל חבדות אחיך ג"כ הוי ענין טעות זה דדוקא בעדים דגופי' כו' והאריך בזה דשמלה למעוטי אחי כו' ע"ש • ואינו ידוע מה קשיא לי' הא רבא קאי על המנהג ואדרבה אי לא כ' שמלה פשיטא דלא הוי ידעין סי' חובק וגם סי' דגופי' לא הוי ידעין • רק לסיפוך כיון דכבר חמי במסנה דשמלה לסי' אחי אמר דאעפ"כ לא הוי ידעין עדיין סי' חובק דה"א דוקא בסי' דגופי' ולריך חמור שמחזירין גם בסי' חובק • ומ"ש עוד דמשמלה הוי ס"ד דאחי למעוטי חמור בסי' חובק • דניחוש לשאלה ע"ש • אין לזה טעם כלל דשמלה אחי לסוחות דומי' כו' שיש לה סי' • ובסי' חובק לא יוכל ללמוד מזה אכל שיהי' זה מיעוט • דוחק

כח

דוחק גדול מה שאין לורך כלל :

והנה בפשיטות נראה לפרש : דממוס עוד לפתח בחרתי בעדים לאוקף וסי' לאוקף דמספקא לי' כמ"ס תוס' וסיים קמ"ל דאפילו בסי' אוקף הא בלחמא מספקא לי' והוי לי' לסיים ג"כ בחרתי : עוד קשה לקמן דפריך ואי חיישינן לשאלה חמור בסי' אוקף היכא מהדרינן : הא קאי אי סי' ל"ד ואז הגירסא צברייתא בעדי אוקף : אמנם י"ל לפי סברת הב"י וריב"ז ז"ל דאי סי' ל"ד לא מהני ע"ע או סי' מובהק דכלי' דהשגש שאלה אף במה דלא מושלי מ"מ מגרע דלא הוי סי' מובהק לגבי סמת רק כמו סימן אמלעי דכיון דסי' לאו דאורייתא וחיישינן גס לחשש רחוק שמזדמן כזה יש לחוש לשאלה ג"כ ע"ס : ומה שקשה על דבריהם עיין מ"ס לקמן בענין ליישב דבריהם : אבל עכ"פ הסברה כך : ונראה דמאי דמשני על הצרייתא אי סל"ד אימא בעדי אוקף אינו מגי' כלל הצרייתא : רק דמשני שהפי' חמור בסי' אוקף הוא עדי אוקף וגד החמור הוי רק סימן שהוא סימן שהחמור שלו ע"י שידועין שהאוקף שלו ממילא הוא חשש רחוק שאלה כנ"ל : ומיקרי שפיר סימן לענין החמור : דאין חוששין שידועין ולמאי דמשני כנ"ל אמרינן דלא כסברת הב"י ה"ל רק באוקף : דלא מושלי כו' חשיב סי' מובהק לגבי החמור דגם סי' מובהק אפשר שידועין רק חשש רחוק הוא וכן אוקף דלא מושלי כנ"ל : רק בסי' סי' אוקף הוי קשיא לי' דמשמע סי' אמלעים ומשני בעדי אוקף דהפי' סי' דהוא סימן על החמור ע"י העדי אוקף כנ"ל : וא"ש דפריך לחשש שאלה בסי' אוקף היכא מהדרינן כיון דשאלה חשש גמור : דהגירסא נשאר צברייתא בסי' אוקף ומשני דלא שילי אוקף והוי עדי אוקף סי' מובהק לחמור כנ"ל :

וא"כ כאן לס"ד דל"ח לשאלה או דלא שילי אוקף ממילא אי ס"ד י"ל דלא לריך קרא לעדי אוקף כלל : דמסברה אף דחשש רחוק דשאלה עושה עדי אוקף לסי' אמלעי והא סי' דאורייתא ומכני סי' אמלעי דגופי' ממילא מהני עדי אוקף כיון שהאוקף ברור שלו הוי במה דלא מושלי עכ"פ לגבי החמור סי' אמלעי דמהני כנ"ל : רק לריך קרא לסי' דאוקף דזה הוי ס"ד דלא מהני כיון שאינו רק סימן אמלעי על האוקף עצמו שוב חשש שאלה עושה לסי' גרוע נגד החמור כיון שגם האוקף אינו ברור שלו : קמ"ל קרא דסי' אוקף מהני להחמור כמו אם הוי סי' אמלעי על החמור עצמו דלא מגרע חשש שאלה כנ"ל ומיושב שפיר דאמר רבא תרומתיכו דסי' דבעדים דאוקף אי סי' לאו דאורייתא לא מהדרינן דהוי רק סי' אמלעי לחמור : וכן אי ס"ד דמהני עדי אוקף לא הוי ידועין סי' דאוקף שיועיל קמ"ל אפילו חמור בסי' האוקף ולשון זה כולל תרומתיכו אי ס"ד קמ"ל זה דמהני סי' דאוקף : ואי סי' ל"ד קמ"ל דמהני עדי אוקף דקרא ג"כ סימנין לגבי החמור רק דע"כ חשוב סי' מובהק : דהא צברייתא קורא אותם סי' ומדוקדק הלשון שמקודם אמר סי' דאוקף : ואח"כ סיים סי' האוקף כו' משום דקאי על החמור שסימן שהוא שלו הוא ע"י האוקף כנ"ל : וגם ע"י העדי אוקף חשיב סי' כנ"ל :

תוס' לגיזת זכבו כו' אי אית צי' ש"פ פשיעא ואי לית צי' אימנע לקמן כו' קמ"ל שחייב לגיזת בעתה כו' והפי' נראה דאף דבשעת גיזת אינו ש"פ מ"מ אם לא יגזוז בעתה וגם אח"כ לא יגזוז יחי' ש"פ הספסד שוב מחויב מיד ואף דמה שמחללים עכשיו עדיין אין הספסד ש"פ מ"מ אם יחי' הדין דמותר להחללים לא יתעורר לגזוז גם אח"כ דגם אז יחי' פחות מש"פ שוב הוי הלאו דלא תוכל להחללים על ש"פ דע"י שלא יתעלם יחי' לו ש"פ לבעל האבדה כנ"ל : וגזל פחות מש"פ מצוה ג"כ בזה"מ ה' גזילה דהוי כחצי שיעור דאסור מה"ט וב"כ הסמ"ע רק החס ליכא לאו דהא עתה אינו עומד להטערה : וגם ד"ל דלא מיקרי כלל חזי לאסרופי כיון שלא יחי' למפרע החלי' פרוטה בכלל האיסור : רק מאז ואילך ולא דמי לאכילה דמלערך אכילה ראשונה כנ"ל : אבל כאן שייך

שפיר מיד האיסור דלא תוכל להחללים כיון דאם יחי' רשאי יהיה הספסד פרוטה : ומ"מ לריך ריבוי דקרא על זה כנ"ל :

ומיושב בזה מה דקשיא לי מנ"ל הא דמצוה במשנה דמלא שט"ח ואגודה של שערות דחייב להחזיר : הא למ"ד דבר הגורם לממון לאו כממון חשבינן לשערות אינו שום פרוטה כשאין הגייר ש"פ דמט"ע פטור שורף : וממילא כיון דממעטינן פרע לאבדה שאין בה ש"פ מנ"ל דמואל שט"ח יחי' חייב בהשבה : והסתמא משמע במתני' דיש כל החיובים בשער ככל אבדה לא תוכל כו' והשב חשיבם כנ"ל : ואף למ"ד שורף שט"ח חייב מ"מ הא כ' תוס' ב"ק דאף דקי"ל דלא כר"ש בדבר הגורם לממון דלאו כממון מ"מ שטר ששום למכור לכל העולם חשוב כממון וא"כ זה שפיר לגבי בעל האבדה אבל נגד המולא לא מיקרי ממון א"כ למאי דבעי למימר ביה' ש"פ בשעת אבדה והחלה דבעינן ומלאתה בשעת מליאה יחי' ש"פ : וא"כ לגבי המולא אינו ש"פ כנ"ל : אך זה אינו דאין הכוונה שיהי' נגד המולא ש"פ דהא אינו שלו : רק הפי' שיהי' בשעת מליאה הספסד של בעל האבדה ש"פ והפי' מ"ד אשר תאבד הא בעינן ומלאתה היינו בשעת מליאה יחי' נקרא אשר תאבד כו' ואף דרש"י פי' שיהי' נקרא מליאה היינו ג"כ כנ"ל : שיהי' נקרא שמואל דבר של חבירו אבל הכוונה כנגד בעל האבדה יחי' נקרא מליאה : אך למ"ד לאו כממון קשה כנ"ל : ועוד דגם למ"ד כממון מ"מ מפשטא דשה ומשמלה נמנע שערות שאין גופן ממון כדממעטינן בכל דוכתי : ואף דכאן הוי לכל אבדות אחיך כלל מוכיף על הפרע דמרבין הכל מ"מ הא חזינן לקמן ל"א דאמר רבא לכל אבדות אחיך לרבות אבדות קרקע ואמר תיבא דמסייע ודחי כו' ע"כ ופרש"י משום דמטעללין דמי לפרעא דשה ושמלה כו' ע"כ : וכיון דאילתריך קרא לרבות קרקע א"כ שערות נמנע דהא בברא יותר למנע שערות מקרקע דמאן דדריש ריבוי ומיעוטי ממנע שערות ולא קרקע כמצוה :

אך למ"ס י"ל כיון דרבי קרא שור לגיזת זכבו אף שאינו ש"פ עתה חייב משום שיכול לבא לידו ש"פ אח"כ : והא זה רק גורם לממון א"כ חייבה תורה בהשבה דבר הגורם לממון ושפיר כ"ש שערות דחייב בהשבה שהוא מיד דבר הגורם לממון בודאי כנ"ל : ובפשיטות י"ל כיון דהא דממעטינן אבדה שאין בה ש"פ הוא מאשר תאבד ופרש"י ז"ל שיהי' קרוי אבדה כו' : והפי' הוא שחשוב אללו שקרוי אבוד ממנו : א"כ ממילא שערות דכיון שהם גורם לממון וחשוב שקרוי אבוד ממנו ממילא הוי בכלל אשר תאבד דחייב אף שאינו שום פרוטה כנ"ל : והא דלריך לרבות אבדות קרקע נראה משום דומלאתה דלתי' ליד' משמע ה' סברה דאבדות קרקע שרואה שנהר שוטף שדכו כו' אימנעו מומלאתה דהא אינו באה לידו שום דבר : ולכן מרבי לי' דמ"מ בכלל לכל אבדות אחיך : וכיון דכבר איתרבי אבדות קרקע אף שאינו בא לידו שום דבר רק להילל חזירו מהפסד שוב ממילא גם שערות בכלל דמ"מ מיל מהפסד ש"פ : וכן צנע אשה משמע ג"כ דשייך צי' לא תוכל להחללים והשבה כשאין אבדה אף שאינו ש"פ כלל וגם גורם לממון אינו : מ"מ כיון שצריך לו וקרוי אבדה אלל בעל האבדה הוי בכלל אשר תאבד אף שאינו ש"פ : ומלאתה ג"כ נקרא דבשעת מליאה יש הספסד למי שהוא שלו כנ"ל :

והש"מ כ' דמרבין גיזת זכבו אף שאינו ש"פ כיון דמיקר האבדה ש"פ כו' משמע דכמו דפרוטה וחלי הוי ממון גם החלי פרוטה דמחויב להשיב פרוטה וחלי : כן ג"כ באבדות כיון שיש חיוב השבה על האבדה שש"פ יש החיוב גם הגיזת אף שאינו ש"פ : ואפשר דגם צ' דברים הדין כן חפץ ח' הש"פ וא' אינו ש"פ של אדם ח' שייך הלאו על הכל על הפרוטה וחלי אף שמה שמחללים מהפחות מפרוטה יחי' אבדה שאינו

שאלות חלק אה"ע תק"ע סימן מז ותשובות נח

דהאי חפץ דהאי סימנא דפליא הוא כו' ע"ש. ואף דבשפ"ח הספק בין המלוה ללוה ממי נפל ח"כ מהני הסי' להוילא ממשי' ע"כ דס"ל כיון שאין דנין עכשיו אם חייב הלוה או פרע רק שדנין על השטר ממי נפל הוי כשאר אבידה שאין א' מוחזק ומהני הסמנין שמחזיקין ששל הלוה הוא ומחזירין לו. ואף שאח"כ המלוה גובה בשטר זה ומוילא ממון זה ממילא מאחר שהשטר בידו כנ"ל. דכמו כשמוילא בעלמו השטר שאבד יכול להוילא ממון. וממילא הספק על השטר הנמלא למי להחזיר אין הספק על הולאת הממון רק על חזרת אבדה וממילא כשמחזיקין שהוא של המלוה מחזירין לו מוילא הממון בשטרו ולא בסמנים כמו שהי' מוילא ממון בשטר שבידו כשלא אבדו כנ"ל. וכן מוכח מש"ס פ"ק דב"מ ב' אדוקין בשטר כו' דקי"ל יחלוקו כמו שנים אחוזין בפליט כו'. ולמה זה הא לענין הממון המוילא מחזירו ע"ה ויד בעט"ש עה"ס בספק ואין יוילא מספק שמא מלוה ומה מדמי לב' אחוזין בפליט שניהם מוחזקין משא"כ בשטר שהלוה לבדו מוחזק. וע"כ דלא מיקרי כלל עכשיו שדנין על הולאות ממון רק חשבינן על השטר כשאר אבדה. והמחלה שמוחזק הוי כאלו לא אבד כלל מאחר שהדין יחלוקו. וממילא מוילא מחלה הממון בשטרו. ואף דחלי' הא בזה מ"מ לא מיקרי שדנין על הממון כנ"ל. וממילא גם בסמנין כ' תוס' שפיר כנ"ל דלא מיקרי זה שמוילא ממון בסמנין רק דמהני סי' להחזיר השטר למלוה להחזיקו. בשלו כשאר אבידה וממילא גובה בשטרו כאלו לא אבדו כנ"ל. וכמו שכ' הרמב"ם ז"ל באיסור שהחזק ע"פ ע"א שזה חלב דלוקין עליו ע"ש:

וא"כ ממילא מיושב בגע ג"כ דמהני להסדורי גב אשה בסי' אי סי' דאורייתא ואף שהוא להוילא מחזקת א"א ודבר שבערוס דילפינן דבר מממון שהוא כמו להוילא ממון. כיון שאנו דנין רק ממי נפל הגט ולמי להחזיר וזה עדיין אינו להוילא מחזקתו כלל וגם דבר שבערוס לא מיקרי רק של מי הגט. שפיר מהני הסמנין להחזיר ולהחזיקו של אשה. דהא גם בממון כה"ג מהני ודש"ב דעדים עדים רק דילפינן מממון כנ"ל. ואח"כ שפיר ניסת בגע זה מאחר שהגע בידה וכאלו לא אבדה אותו ממנו כמו בממון כנ"ל:

ומיושב שפיר לשון הש"ס ר"מ להסדורי גב כו' ולא אמר כ"מ אי סמכין להסירה כו' דז"א דזה לא הי' מהני אף אי ס"ד להוילא כנ"ל מחזקת א"א בדבר שז"ע כו'. רק דמהני להחזיר הגט וממילא מותרת כנ"ל:

ואף דלכאורה הא נייר הגט אינו ש"פ ואימעות אבידה שאין בה ש"פ מהשבעה. רק גט משום שזריך לה להנשא הוי בכלל אבידה. א"כ גוף השבעה הוי רק משום הסיחור וכיון שאין הסי' מועיל להסירה איך נימא דמהני לענין החיוב השבעה ואין דנין עתה על הסיחור לינשא הא אם לא נדון על הסיחור אין כאן חיוב השבעה כלל שאינו ש"פ וע"כ דנין בסי' רק מאד הסיחור כנ"ל. ז"א דגם בשטר שייך כנ"ל דהנייר אינו ש"פ רק לגבות ולריבין. לדון על הגוביינה. וע"כ דמ"מ כיון שהוא באמת דבר הגורם לממון חשוב אבידה וכיון שקרא אבדה דנין כמו על שאר חפץ. ועוד דגם אם לא הי' חיוב מ"מ רשאי להשיב למי שהוא שלו ושפיר מהני הסמנין כנ"ל. ממילא גם בגע מהני כנ"ל:

אמנם א"כ בעדי מיתא דדייק ממחני' דאין מעידין כו' אע"פ שיש סי' בגופו ובכליו דסי' לאו דאורייתא אבל אי סמנין דאורייתא שפיר מחזירין מה"ס והא תסם ממנו מעידין פליגא דהאי סי' והאי סימנא מה' להסיר את אשטו דהוא דבר שבערוס ונגד החזקה ולמה יועיל אף אי ס"ד. וכמו פלוגי שיש בו סי' אלו גרש אשטו שלא הי' מועיל להסיר אשט זה שמכירין בסי' אלו כנ"ל:

אך

שאינו ש"פ מ"מ חל החיוב על הכל ביחד כנ"ל. עוד נראה כיון דיכולין למכור שם לגזותיו ושור לגיזת זנבו וזה ש"פ. שוב אף שהגיזות זה אינו ש"פ עתה מ"מ נחתיב בהשבעה בכל השור אף הזכות שיש בו לענין הגזת כיון שזכות זה ש"פ ממילא כל הגזת בכלל האבידה מהשור וזה. ומרבינן שפיר שור לגזת זנבו היינו שמחתיב מיד בהשבעה של השור אף לענין הגזת כנ"ל:

ומיושב מה שתמה הפ"י דלמא אחי שם לגזותיו שבה גיזה שנעשה אחר יאוש דלמ"ד יאוש לא קני בגזילה דבאיסורא אחי לידו א"כ לענין השבעה גיזה שאחר יאוש הי' שפיר קני דבהסירה אחי לידו קמ"ל שם יחירה דחייב ואם הדין באמת דפטור הו"ל לפי' להשמיטנו והניח בל"ע:

ולע"ד לא ק"מ דהא ודאי עלה ונעשה חיל ושאר שינויים ודאי שהוא של בעל הטלה דהא החפץ של בעלי' לכל השינויים שיהי' ממנו. רק בגזלן גלי קרא כאשר גזל דמה שאינו כאשר גזל אינו חייב להחזיר ומה"ע שינוי קונה. ולכך שבה גיזה אין הגזלן משלם דמעולם לא נחתיב בהשבעה על מה שהי' אחר הגזילה. ואף דהא הי' בה זכות מיד למכור לענין הגיזה א"כ גזל זה ג"כ כנ"ל. מ"מ כיון דשינוי קונה א"כ על זכות זה לכשישנה אין עליו מיד חיוב השבעה כלל. רק כמו שהוא בשעת גזילה מקרא דאשר גזל כנ"ל. משא"כ במוילא אבידה לא שייך דנימא על השבעה גיזה שאח"כ דמיקרי בהסירה כו' דלא נחתיב בהשבעה ויהי' יאוש קונה דז"א כיון דבגוף האבידה אין יאוש קונה שנתחייב בהשבעה א"כ הא נחתיב על הכל גם על הזכות שיש בה לענין הגיזה ומה בכך שנשחטה הא כל השינויים הם של בעל השה ונתחייב מיד בהשבעה גם לגזותיו כנ"ל וממילא אין יאוש קונה כלל כמו גוף האבידה וכיון דמרבי גיזת זנבו לא לריך שם לגזותיו כנ"ל ופשוט. וכ"ש למ"ה הרמב"ן ז"ל בעט"ש דלא קני באבידה יאוש שהוא כמו ביד בעלים ע"ש:

גמ' איבעי' לכו סי' דאורייתא או דרבנן ר"מ להסדורי גב אשה בסי' א"א דאורייתא מהדרינן כו' לא מהדרינן כי עבד רבנן תקנתא כו'. יש לדקדק מה לו להזכיר להסדורי גב כו' אי מהדרינן כו' הא עיקר הספק אי סמכין על סימנין באיסור או לא. והוי לי' למימר אי מחזירין אותה ע"י הסי' אי לא סמכין להסירה שזה עיקר האבועיה ולא לענין להחזיר לה הגט. ונראה דבדיוק הזכיר הגמ' כן. דהנה קשה כיון דלא ידעינן סי' מן הסורה ליסמוך עליהם רק מאבידה. וא"כ כמו דילפינן חזקה מה"ס ורוב מה"ס ומ"מ לא מהני להוילא ממון. וכן קורבא דאורייתא ואעפ"כ רובא עדין מחזקת ממון עדין כנ"ל. א"כ א"א ללמוד מאבידה רק שהוא כמו חזקה או קורבא דסמכין מה"ס כשאין חזקה כנגדה. ולכך באבידה דלא מיקרי מולא אבידה מוחזק כמ"ש תוס' בכמה דוכתי. מהני הסמנין לדורו של מי הוא. אבל מנ"ל שיחיה מועיל נגד חזקה א"א:

ובאמת כ' תוס' חולין ז"ו ע"א כשמעידין עדים דפליגא דהאי סימנין והאי סימנין לוח מפלוגי מנה אין מוילאין ממון ע"י הסימנין כדאמר בש"ס תסם לפשיטות דלא קפלינן לי' פליגא דהאי סי' קטל כו'. וא"כ כיון דקי"ל אין דבר שבערוס פחות מב' דילפינן דבר דבר מממון. א"כ אם יעידו עדים פליגא דהאי סימנא גירש את אשטו לא נסיר אשט זה שיש לו אלו הסמנין. דהוי ממש כהנ"ל דלוח כיון דילפינן דבר מממון כו'. א"כ למה בעי למימר דיועיל בגע להסירה נגד חזקה א"א ודבר שבערוס כנ"ל:

אמנם תוס' הקשו שם משע"ה האין מחזירין בסמנין הא אין מועיל להוילא ממון וסורו דלא דמי שטר שאין אדם מוחזק בו שיאמר עלי' הוא מהדרינן שפיר אבל ממון שביד הבעלים אין להוילא דה"ל לא הוי מפיקין חפץ אי אחי סהדי

אך למ"ש הרי"ף ז"ל פ' החולץ דקי"ל ואשתמודעניהו דאחוס דמינחא הוא והלכתא אפילו ע"פ קרוב ע"פ אשה כו' גילוי מלחא בעלמא הוא וכ' הרי"ף ספי' דלאו אמלחא דאיסורא קמסדי' . ולאו אממונא מסדי' אלא מלחא בעלמא הוא דמגלי דהדין ניהו גברא פלן והדא איסתא פליטא . וכיון דמודע לכו הכי הרי איסתא גבי דהוא סדי' מפומי' דסאי קרוב כו' דסאי ניהו פליטא כו' ושרי למיסמך ולמסד כו' בין למילתא דאיסורא ובין למילתא דממונא כו' ודוקא היכא דליכא חסדא כו' ע"ש :

וא"כ לפי פשטן של דברי הרי"ף ז"ל הוא ממע בסמנין ג"כ כנ"ל דכיון דסמנין דאורייתא ומכא היכא שאינו נגד חזקה ושלא בדבר שבערוה עכ"פ ממילא שפיר יכולין להעיד ע"י סמנין כיון שראו המה והכירו בסמנין שזה פלוגי ואין זה לא נגד החזקה ולא בדבר שבערוה רק לידע מי המה דהדין הוא גברא פלן כנ"ל שהוא רק צירור מי הוא ולזה מכא הסמנין כיון דס' דאורייתא ממילא איסתא גבי הכך סדי' דהדין גברא פלן ושזר רשאיין למיסמך על זה ולחסידי אף בדבר שלריך עדות גמור ודבר שבערוה ושפיר מעידין שמה בעלם להסירה ממע כדברי הרי"ף כנ"ל . כיון שהחזק אצל העדים גוף הציור שזה הוא . ודייק שפיר דאי ס"ד לענין הציור ממילא מכא להעיד להסיר כנ"ל :

אמנם פי' דברי הרי"ף ז"ל למ"ש הרי"ף ס' קפ"ב דוקא היכא שהחזק ע"פ קודם שזא לחלוץ אצל בשעה שזא לחלוץ לא מהימני למיקרי דש"ע ע"ש . וממילא בסמנין שאנו דיני עליהם להסיר לא ה' מהני :

אך מבואר בב"י אה"ע ס' קנ"ז דאין קן דעת כל הפו' וכן קי"ל סתמא בש"ע שם דאף בשעת מעשה נאמנים . אולם לא נבאר פי' דברי הרי"ף אם טונחו דמלחא דעבדא לגלוי לא משקרי ומכא לא ה' לריך הרי"ף להאריך דלאו אמלחא כו' מהסדי כול"ל מלחא דעבדא לגלוי כנ"ל והא כיון דזא לחלוץ והקרוב מעיד שזה אחיו וראוי לחלוץ מעיד על דבר שבערוה ואסתא . ואם נפרש כונחו משום שהוא קודם החליצה עדיין ממילא גם עדות זה שראוי לחלוץ אינו דש"ע עדיין דע"י עדותו אינה מותרת רק ראוי לחלוץ וגם עדיין אינה מולידה מחזקה רק שתועיל החליצה והא לעולם היטה בחזקה שתועיל החליצה כשיצא אחיו ולכן מהני :

והי' נראה דהלי' זה במחלוקת רמב"ם וראב"ד וכמ"ש הרא"ש פ"ב דקדושין דשליחות הולכה א"ל עדים לרמב"ם ז"ל משום דלא הוי גמר הדבר שבערוה עדיין שאינו רק שהוא שליח ראוי לגרש ע"ש וממילא גם בזה שראוי לחלוץ ג"כ כנ"ל . אולם להנ"ל ממילא אחר החליצה כשהלך א' ומעיד אה"כ קרוב שזה הוא אחיו ודאי לא ה' מהני דכבר הוא דש"ע ואיסתא וסעדות להוליא מחזקה כנ"ל . וא"כ ממילא בסמנים שזה המעיד שזא הוא להסיר ה' נקרא שפיר נגד החזקה ודש"ע כנ"ל . אמנם בשליח קבלה מבואר במשנה להדיא דלריך עדים וכ' הרא"ש ז"ל שם שאין סברא כלל לחלק דהא גם בשליח קבלה ג"כ אינו גמר דש"ע רק שזה ראוי לקבל הגט . ובצ"ה כחצו שם טעם וגם דריש גיטין אמר צמ' דסעדות שהגט נכתב לשמה מיקרי דבר שבערוה ואיסתא . והא ג"כ רק עדות שראוי לגרש בגט זה כנ"ל :

והי' נראה החילוק במ"ש הרמב"ם פ' י"ו מהל' סנהדרין שהאיסור עליו צעד א' החזק כשמעיד שהוא חלב סחוק ולוקה אה"כ האכלו ע"ש הגם שז"מ לא נכתב מסיבן . הן דברי היחשמי סומס פ' מי שקינא . ומ"מ דוקא כשמעיד ומעיל עדותו לענין איסור דע"א נאמן שזב סחוק ולוקה אה"כ . אבל כשאין עדותו פדום כלל רק לענין זה כשיהי' דבר שבערוה אף קודם הסעשה לא מהני . ולכן בגמ' שאין עדותו כלום במה שכתב לשמה רק לענין זה שראוי לגרש בו ולהסיר

דש"ע . לכך מיד אינו נאמן אף קודם הגט דהוי . כמעיד על דבר שבערוה ואיך יהי' נקרא החזק מיד אינו נאמן ולא החזק כלל . ודוקא בחלב שנאמן לענין שיהי' איסור כנ"ל . מהני אה"כ לקרות כנ"ל . וכן בשליחות קבלה דאינו מועיל כלום רק כשיקבל הגט שסדי' מגורשת לא מהני ע"א כנ"ל . ולכן כ' הרי"ף שפיר גבי חלוט דעדוהו דאחוס דמינחא הוא מהני ג"כ לענין איסור הקרובות וכה"ג ממילא החזק ומכא אה"כ לחלוץ ע"פ עדותו כנ"ל . וא"כ בסמנין או ע"א שזה המעיד הוא פלוגי שאינו מועיל רק או להסיר אשתו או להחלש במה שהוא דש"ע או ממון דלא מהני כנ"ל :

אמנם באמת אין לשון הרי"ף ז"ל מתפרש כן כלל דהא כ' דלאו אמלחא דאיסורא ולאו אמלחא דממונא מסדי' ולכן"ל אדרבה רק מהני שמעיד על איסור מהני כנ"ל . ואי כונחו על איסור דש"ע הוי לי' לפרושי על דבר שבערוה וע"כ אין הפי' כנ"ל :

וכן הרמב"ם ז"ל פ"ד מה' יבום ה' ל"א כ' ומעידין עלי' כו' ואפילו אשה או עבד וקטן כו' אחי פלוגי כו' וחולצין על פיהן משא"כ בשאר עדיות של תורה בין לעדות ממון בין לעדות איסור שזה דבר העשוי להגלות הוא ואפשר לידע אמתה הדבר שלא מפיהן כמ"ש בסוף ה' גירושין כנ"ל . ונראה בעליל שהן דברי הרי"ף כנ"ל דלאו אמלחא דאיסורא כו' וא"כ כיון דטעמא משום מלחא דעבדא לגלוי ה' לו לרי"ף ז"ל לומר רק מלחא דעל"ל לא משקרי ולא ה' לריך לכל האריכות :

ואגב נבאר בעז"ה דברי הרמב"ם ז"ל סוף ה' גירושין שנחנצו בו כל האחרונים ז"ל וגם מן הראשונים ז"ל הרי"ף ס' קפ"ב וס' קנ"ה ע"ש שז' אל יקשה כו' שהתירו חכמים הערוה הסמור בעדות אשה או עבד ושפחה או עכו"ם מסל"ת כו' שלא הקפידה תורה על העדאית ב' עדי' ושאר משפטי העדות אלא בדבר שא"א יכול לעמוד על בורי' אלא מפי העדים ובעדותן כגון שהעידו שזה הרג את זה או שזה הלוה לזה אבל דבר שאפשר לעמוד כו' שלא מפי העד הים ואין העד יכול להשמע אם אין הדבר אמת כגון זה שהעיד שמה פלוגי לא הקפידה תורה עלי' שדבר רחוק הוא שיעיד בו העד בשקר כו' לפיכך הקילו חכמים בדבר זה והאמינו בו עד א' מפי שפחה ומן הכחז כו' עגומה כו' . ותמוה מאוד שכתחיל דאורייתא דמשמע מטעם מלחא דעבד' לגלוי נאמן מה"ס ומכא שהקילו חכמים כו' משום עגומה כו' דהוא מדרבנן וכן מה שסתמו ס"מ וכו"מ איך פשוט לי' משום מלחא דעבדא לגלוי איבעיא בש"ס טעם ע"א אי משום מלחא דעל"ל כו' הו' דדייקא ומינסבא ולא אפשרטא והוא לנמו פסק בע"א בקטטה כספיקא דבעיא כנ"ל . ועוד כל אריכות לשון הרמב"ם אינו מוצן כלל :

ונראה לע"ד בעז"ה . דהנה מאחר שז' הרמב"ם שם ב' יבום ג"כ כמו שציירו סוף ה' גירושין נראה ברור דחד טעמא הוא כמו בחליצה ע"פ קרוב כו' וכפי' הרי"ף בהא דאשתמודעניהו כנ"ל וגם שם דש"ס פ' החולץ דאמר והלכתא גלוי מלחא בעלמא הוא . ואפילו קרוב כו' . ולפי' המפרשים ז"ל משום מלחא דעבדא לגלוי כו' למה שינה הש"ס לשון לומר גלוי מלחא כו' כול"ל מלחא דעל"ל כדאמר בכל דוכתי שזה עיקר הטעם דנאמנין כנ"ל :

והנה בכמה מקומות מלינו דעדים שפסלן הסורה אף דקים לן דלא משקרי גז"ה דפסולין מ"מ ופ' הכותב דאמר ר"פ כגון אבא מר ברי דקים לי בגווי' קרענא לשערטא אפומא מחמס הש"ס קרענא ס"ד הא כ' ע"פ ב' עדים כו' אלא מרענא כו' . ומאי הסימא הא בממון לא צענין עדים רק לאמתה הדבר ואי פרוץ פטור אף שאין עדים ותיין דקים לי' דלא משקר למה לא יקרענו וע"כ דגז"ה שזא

שלא' למוחך על סע"א אף דקים לן כו' - וכן צ"ב סוף פ' מ"ט קנ"ע גבי ה' יודע לו עדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו דכח' אינו מעיד על כ"י ואחרים מעידין על כ"י ואמר דגז"כ דלא יעיד לחתנו דכח' משה ואהרן דודאי לא משקרי ואמפ"כ פסולין אלא גז"כ הוא כו' ע"ש וכן פסקו כל הפוסקים דלענין גוף העדות להעיד על כ"י פסולין ולענין שנחוש שמא הקדימו עכשיו על קודם שנעשה קרוב לא חיישין ואף שלא הוחזק כו' מקודם דקרובים לא פסילי מחשש שקר רק מגז"כ אבל לענין חשש שהקדימו לא חשדין כלל להו כנ"ל ולכאורה אינו מוכח דה"ל גז"כ הוא דאף שאלונו מסביר סן בחזקת שאומרים אמת מ"מ לא נסמך עליהם ונחשוב אותן לחשש משקרים - דאם אמת למה לא נחייב את זה ע"פ עדותם הא מ"מ חייב גם בלי עדים - וע"כ כנ"ל דגז"כ שלא להאמין להם - וא"כ ממילא למה נוליא ממון כשלא הוחזק כ"י דאין חוששין שהקדימו הא גם זה בכלל הגז"כ שלא להאמין להם ונחשוב אותם למשקרים ושמא לא העידו כלל קודם שנעשה קרוב כנ"ל - וע"כ ז"ל שכל גוף העדות זה הוא הגז"כ ע"פ ב' עדים כו' ולא יומתו כו' וכשנדין לחייב ע"פ אלו ע"י דקים לן דלא משקרי א"כ אנו מחייבין ע"פ עדות אלו שגז"כ לפסלן ושלל למוחך עליהן - משא"כ בהספק שכן הסד שאנו מסופקין אם חתמו קודם שנעשו קרובין וכבר העידו או שהקדימו עתה - ע"י שפיר סומכין בדיורר שאינם משקרין ולא הקדימו - ויש כאן ע"פ ב' עדים כיון שכבר העידו וזה אינו כלל בכלל הגז"כ דגז"כ הוא רק על גוף העדות לחייב אבל מה שדין אם יש כאן עדים או לא ולהחזיק השטר בחזקת שלא הקדימו וכבר העידו שפיר מחזיקין ע"פ הדיורר שפ"י הקרובים שחזקת שמוחזק לנו שאינם משקרים כנ"ל ושפיר מוליאין ממון אח"כ ע"פ עדים כשרים כנ"ל כיון שכבר העידו קודם כנ"ל - אבל לגוף העדות גז"כ דלא מהני קים לן דלא משקרי ולכך מתמה שפיר קרענא ס"ד - הא כ' ע"פ ב' עדים כו' דלא מהני קים ל' כנ"ל - וכ"כ הר"ן ז"ל גיעין גבי שטרות העולים בערכאות כו' דתקנות חכמים הוא דמס"ת כיון דפסולין לא מהני מה דקים לן דלא משקרי דכח' משה ואהרן כו' פסולין ע"ש :

וא"כ קשה כאן בדבר שבערוש שרירך עדים מה"ת מה מהני דהוי מילתא דעבדא לגלויי דלא משקרי הא אף במאי דקים לן דלא משקרי מ"מ גז"כ שלא להאמין לעדי' פסולין או ע"א אף דקים לן כנ"ל :

אמנם באותן הדברים שזה הסמך או שזה אחי פלוני היכא שהי' מעידים כשלא היו נוגע כלל לאיסור שלא הי' כלל אשה לזה וכה"ג שלא הי' עליו כלל שם עדות לדבר ערוה - ודאי דלא הי' שייך אין דשכ"ע פחות מב' ולא ע"פ ב' עדים יקום דבר דאיהו דבר יש כאן על פיהם - וא"כ לכאורה הי' נקרא הוחזק שזה מת או שזה אחיו דהי' מועיל לחלוץ ולהסיר - רק דבכל מקום בחזקת עדות ודאי דאם אין העדים מעידים על שום דבר המועיל אין עליו שם עדות כלל וא"א לדין ע"פ עדות זה כשנלעךך לסמוך עליו שוב בחזקת עדות - והא אמר בסנהדרין מאן דפליג אריב"ק דאין מנערפין דע"א כי אחי לשבועה אחי כו' ולכך אינו מועיל לחייב ממון על פיו להנערק עם העד הב' כו' ומה דכך שאתו רק לשבועה מ"מ יש כאן ב' עדים - וע"כ בעד שמעיד במה שאינו מועיל כלום אינו עדות שנחייב על ידו אח"כ דלא נקרא עליו שם עדות רק כשמתכוון להעיד לאיזה דבר ואף ריב"ק אמר הסמך דמיד לממון אחי ע"ש דמבואר דסבר ג"כ כנ"ל - וכן בחז' דבר הסעס כנ"ל שלא הועיל כלום - וכן דילפיגן מוכח עד לענין קרבן שבועה דאם לא יגיד במקום שמגיד מתחייב דוקא חשבו עדות - וזה פשוט שפדים שאתמו אף לפני ב"ד דרך שיחה איזה דבר שלא הי' מוגע אז לעדות ולא נחכונו לעדות שאינו מועיל כלל

והנה בע"א שמת פלוני לכאורה גם מה"ת דאמרינן דלא מהני משום דהוי דשכ"ע ואיתחזיק כו' או בחליצה שזה אחי פלוני כנ"ל - אך כל זה אם נדין על עדותו מלד שבא להעיד שזה ראוי לחלוץ ולהסיר דשכ"ע מיקרי גם קודם מעיד על דשכ"ע כנ"ל - אך כיון דאפשר לדין על עדותו רק ע"י שזה אחיו של פלוני כמו אם לא ידע העד כלל שיש לזרז לחלוץ דהי' מהני עדותו להיות הוחזק שזה אחיו דזה אינו דשכ"ע - והיו רשאים לחלוץ אח"כ ממילא גם שיודע מאי בכך הא נדין ע"י עדותו רק שזה אחיו להחזיקו וממילא נסירו לחלוץ - אך ז"א כמ"ס לעיל דכיון דהדין דאינו מועיל עדות עדים בחזקת עדות רק כשמתכוונים להעיד איזה עדות שיועיל איזה דבר - וא"כ איך אפשר לדין ע"פ עדותו שזה אחיו מלד שאינו נוגע לשום דבר להסיר כנ"ל הא זה אינו עדות כלל ואינו מועיל להסיר ע"י וע"כ נסמך רק בשביל שמעיד שזה אחיו כו' שרשאי לחלוץ ע"י חשיב עדות ושוב הוי דשכ"ע ואיתחזיק שאינו מועיל - וממילא ממ"כ לא מהני כיון דמה שנחשב עדות הוא רק משום שהוא עדות להסיר דבר שבערוש כנ"ל :

אמנם כיון דקי"ל מלתא דעבד' לגלויי לא משקרי אינשי וזה הוא כשאין מתכוון לעדות כלל דהא עכו"ם מסל"ת האמינו מה"ע דוקא כשאנו מכין לעדות רק דרך שיחה כנ"ל - ואין זה בחזקת עדות רק גם בדבר שמספרין דרך שיחה לא משקרי במלתא דעבד' לגלויי כנ"ל - וא"כ הא ודאי דבעד כשר שאינו חשוד לשקר לא גרע כשמכין לעדות מעכו"ם מסל"ת לענין מה שאינו מכין לעדות דדוקא בעכו"ם כשמכין לעדות אנו חושבין שמשקר בכוונה ולא מהני מלתא דעבד' לגלויי וגרע ממסל"ת - אבל בעד כשר שאין חשש מסבירא שמשקר שוב גם שמכין לעדות אפשר להאמינו גם בחזקת מלתא דעבד' לגלויי אף במה שאינו מכין לעדות דהא אינו מגרע כלל מה שמכין בחזקת עדות דאין אנו חושדין למשקר - רק מלד גז"כ לפסלו בחזקת עדות אבל מלד מסל"ת שאם הי' מעיד לחומי' דרך שיחה שלא בחזקת עדות הי' מועיל דמלתא דעל"ג לא משקר ואין ע"י הגז"כ לפסלו כיון שאינו בחזקת עדות כנ"ל - וא"כ שוב אף שמתכוין לעדות לענין שנחשוד למשקר שיחי' גרע מלפי חומי' שוב ע"י מהני מה שנאמן מסבירא דאינו מחשש שקר כלל כמו ביודע עדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו דסומכין ע"י להוליא ממון דודאי לא הקדימו דאינו חשוד לשקר דלענין שיחי' הוחזק אין הגז"כ לפסלו שחור רק ביורר שאין חשד ואין גז"כ כלל - וגם בזה ממש כנ"ל שאין הסבירא שאינו משקר רק ביורר שנשאר הנאמנות שלו מלד לפי חומי' שאינו בחזקת עדות כמו עכו"ם שאין ע"י הגז"כ כלל וכאן מהני זה שאינו משקר דלא גרע מה שמכין לעדות כלל :

וא"כ שפיר לא מיקרי כלל דשכ"ע ואיתחזיק כשמעיד בע"א או קרוב שזה אחיו וראוי לחלוץ כנ"ל דבשלמא אם לא הי' מלתא דעבד' לגלויי ואם הי' בחזקת שיחה שאינו עדות לא הי' נאמן כלל רק בחזקת עדות וא"כ א"א לדין מלד דיבורו שלא בחזקת עדות - רק מלד שמעיד בחזקת עדות להסיר יחי' נאמן והא ע"י גז"כ לפסלו דהוי דשכ"ע ואיתחזיק ולא הי' מהני גם כעמא דמלתא דעבד' לגלויי לסמוך להסיר דשכ"ע דהא גז"כ אף דקים לן דלא משקרי לא

רמז

דמיטנא שכ' הרי"ף ז"ל שפיר דמכני דשם מלך עלמו
 אינו נגד חזקה כלל דהא כ' הרי"ף גבי קדשתי את בני וא"י
 למי ובא א' ואמר אני קדשתי' ללא מיקרי נגד חזקה דהא
 א' קדשה ויתברר שזה הוא ע"פ פ' האומר וכן ממש גבי
 אחור דמת דידוע שא' אחיו ואומר שזה הוא ואף דכדנין
 שחטיל מה שחולץ י"ל דהוי נגד החזקה זקוקה להסירה מ"מ
 ע"ז שייך שפיר סברא כ"ל דכיון דשלא בחזרה עדות מכני
 עדותן שזה אחיו דהוי מלחא דע"ג לא משקר דמלך עלמו
 אינו נגד חזקה כלל כל שאין דנין להסירה • ושפיר כוחזק
 ע"פ עדותן ומכני לחלוץ כיון שחוזק דזה אחיו • ולענין
 שיהי' כוחזק הי' מכני מלחא דע"ג לא משקר כ"ל שזה
 אינו נגד החזקה כ"ל :

אך

לענין הסרת עגושה בעדות שמת בעלה • כיצד דאם
 רואין א' מת ומעיד שזה יוסף בן שמעון • ויודעין
 שזה בעלה של האשה י"ל ג"כ דשייך כ"ל שבעדותן כשלא
 נדון להסירה מהני אמירתן שזה יוסף בן שמעון דמלחא
 דע"ג לא משקרי וג"כ אינו נגד חזקה • דחזקה א"ל לא
 שייך רק כדנין להסירה אבל כדנין על המת מלך עלמו
 אינו נגד חזקה א"ל לענין הציור מי הוא המת • וכן נגד
 חזקה חי ג"כ אינו דהא ע"פ א' מת ואין חילוק מי הוא
 ולכך שפיר י"ל דמהני מטעם מלחא דעבד' לגלויי לא
 משקרי לענין להאמינם שלא בחזרה עדות שזה המת יב"ש
 וכיון שחוזק שזה יב"ש ממילא יכולין להסיר אשתו ממנו
 כ"ל • אף דלענין הסרת האשה היא נגד החזקה ודש"פ
 מ"מ כבר כוחזק שלא בחזרה עדות • דמה שמעיד בחזרה
 עדות אינו מגרע מאם הי' לפי תומי' בישראל כ"ל •

אך

כשמעיד שמת בעלה של אשה זו שאין מת לפנינו
 כלל • דבזה אף שלא בחזרה עדות הוא נגד החזקה
 חי של זה בדנין עליו אם מת או לא מת • ואינו מופיל
 מילתא דע"ג לא משקר נגד החזקה • וממילא לא כוחזק
 כלל שמת שכולל להסירה כ"ל • רק אם נאמר דדייקא
 מרעא לחזקה אבל זה לא שייך לענין כוחזק רק לענין
 הסירה לינשא ושוב לריך עדות כ"ל • ולכך כוסף הרמב"ם
 ז"ל פעם לפרש הא דאמר גילוי מלחא בעלמא הוא
 דהנה סוף פ"א מה' איסורי ביאה פ' דסוקלין וזרפין על
 החזקות אף שאין ראוי ברורה רק שחוזק שזו אחותו וכן
 בזה ממשי' ואמר זו אשתו שחייבין עלי' מיתה בזו לריך ל'
 יום אף שאין ראוי אחרת רק מאמירתם • וכן כוחזק נדה
 בשכמות' לוקם עלי' כו' שחוזק כו' ואף דאח"כ להיוז מיתה
 וכה"ג לא הי' נקרא זה ראוי ברורה מ"מ כיון שחוזק כו'
 כסלק אח"כ ע"ש ואף דניהו דה שפיר כשה"ד יודעין זה
 שחוזק • אבל כשהעדים מעידין אח"כ על החיוב וגם על
 זה שחוזקת אחותו וכה"ג דג"כ מחייבין מיתה ע"פ • ואף
 דע"ז שחוזקת אין כלל חזרה עדות דהא בכל עדות
 שחזרה לא מהני כשהעדים מעידים על ידיעה לחוד
 שמעידין שידעין שחייב זה מיתה ודאי דלא מהני עד
 שיעידו על המעשה שראו שעי' מפעם זו נתחייב • ואף
 בממון כן כשמעידים שזה חייב לא מהני עד שיעידו. שלום
 או הודה ולא מלך דו"ה רק שאינו עדות רק על מעשה
 שראו וראוי לזה דהא כשהי' פסול בשעת ראוי' פסול אף
 דכשר בשעת עדות • וסא יודע ידיעה ברורה בשעת שזה
 חייב לזה • וע"ז דאינו עד רק על ראיות מפעם החיוב •
 ולכך ממעטיק לי' מאו ראש או ידע כו' וסא עד לריך
 להיות כשר בשעת ראוי' • וכן ממעט בשבועות פ' ש"ס
 דלא משכח ידיעה בלי ראוי' ע"ש • ולמאן דמשכחת דהא רק
 מנה מיתי לך שהידיעה ג"כ על מעשה • אבל לא שהידיעה
 בסתם שחייב אינו עדות כ"ל • וא"כ ע"ז שחוזקת קדושה
 או א"ל שאין יודעין כלל מעשה דמסתפק ממנו שהידיעה
 אין

לא יופיל בחזרה עדות כלל כ"ל • אך כיון שחזק
 מלחא דעבד' לגלויי ודנין הוא דגם מסל"ת נאמן וגם במה
 שאמר שלא בדרך עדות נאמן ג"כ שזה אחיו דמלחא דעבד'י
 לגלויי לא משקרי אף מה שאינו בחזרה עדות וע"ז אין גז"כ
 כלל כיון שאינו כלל בחזרה עדות • א"כ שוב גם כשמעיד
 בחזרה עדות שזה אחיו וראוי לחלוץ שוב אין דנין ג"כ ע"פ
 אמירתו שזה אחיו להחזיק באחיו כמו בשלא הי' אומר
 בחזרה עדות רק לחמו דגם ע"פ זה מהני דמלחא דעבד'י
 לגלויי לא משקרי • ואין חשש שיגרע מה שמעיד בחזרה עדות
 דהא אין חובדין למשקר כלל בקדושים וע"ז ולענין לגרע מלפי
 תומי' הוי רק גלוי מלחא שחוזקין דאינו משקר וכשאר מה
 שאמר שלא בת"ע דאין גז"כ כלל כמו שאין חובדין שהקדים
 בזמן כ"ל ושפיר גם כשמעיד סע"א או הקרוב שזה אחיו
 וראוי לחלוץ הני דנין מלך אמירתו שזה אחיו שלא בחזרה
 עדות וכמו שהעיד לחומתו כמו שלא היו נוגע כלל לאיסור
 דהי' נאמן דמלחא דעבד'י לגלויי לא משקר כן גם עכשיו
 מאמינים לו מלך אמירתו לבד שלא בחזרה עדות ואין כוחתו
 להסיר מגרע כלל כיון שאין חשד במשקר מסברא כ"ל •
 ושפיר כומכין על פיו וחולץ אף שהיה דש"פ ואיתחזיק כ"ל
 כיון שדנין רק מלך אמירתו שלא בחזרה עדות דג"כ מהני
 אם לא הי' עליו כלל שם עדות • ולענין זה אין גז"כ כלל
 לפסלו ושפיר מהני :

ומבילא

דברי הרי"ף ז"ל מדוקדקים וברורים דמהני
 ע"פ קרוב ואשה דלאו אמלחא דאיסורא ולא
 אמלחא דממונא מהכדי רק מגלים דהאי גברא פלי' כו' היינו
 דמהני עדותם מלך כמו שלא הי' ענין נוגע כלל לאיסור
 ולממון רק דרך שיחה שזה איש פלוגי שלא בחזרה עדות
 דהי' ג"כ נאמן דהוי מלחא דע"ג דלא משקרי אף כשאנו
 בחזרה עדות • כן עכשיו ג"כ אנו דנין מלך אמירתו שזה
 גברא פלי' שאינו נוגע לאיסור וממון שיהי' הגז"כ לפסלן
 כ"ל • ואין כוחתו להעיד מגרע כלל דהא אין חשש כלל
 שמשקר באמת וכ"ל • שוב כוחזק ומהני להסירו לחלוץ אף
 שהיה דש"פ ואיתחזיק כ"ל כיון שיש כאן עדות המועיל מלך
 האמירה שזכו פלוגי בלי שדון על דש"פ כ"ל ולכך סיים
 הרי"ף ז"ל ודוקא דליכא חשדא כו' דליכא דאיכא חשדא
 שמשקר בכוחתו להעיד שוב א"ל להאמינו בחזרה דרך שיחה
 שלא בחזרה עדות דמגרע גרע במה שמכוין לעדות דיש חשד
 שמשקר בצורה וכמו עכ"ס דאינו נאמן במכוין להעיד רק
 לפ"ת כ"ל • ושוב א"ל לדין מלך אמירתו שלא בחזרה עדות
 דרק בחזרה עדות שמכוין להסיר דחשד אינו פוסלו בחזרה
 עדות • ושוב אינו מופיל דהוי דש"פ כיון שש"כ דנין רק
 מלך העדות בחזרה עדות גז"כ לפסלו לעדות כ"ל • ולכך
 אמר בש"ס הלשון גילוי מלחא בעלמא היינו שאין דנין בחזרה עדות
 עדות רק מלך מלחא דעבד'י לגלויי שאין זה בחזרה עדות
 ואין כלל הגז"כ לפסלו כ"ל • ובעז"ה ברור דדברי הרי"ף
 ז"ל ואמת • וכן הרמב"ם ז"ל הי' יבוס מפרש ממנו כ"ל
 וסוכף העטם דעבד'י לגלויי ג"כ ולכך אינו בחזרה עדות
 כלל כ"ל משא"כ בשאר עדות של חורה כו' וסיים שזה דבר
 שפשוט להגלות כו' היינו דבשאר עדות כשאנו מלחא
 דעבד'י לגלויי שא"ל להאמין אם אינו עדות רק בחזרה
 עדות וע"ז גז"כ לפסלן כ"ל וגם קים לי' לא מהני • רק
 כאן שיש ב' דברים לדין מלך אמירתו שלא בחזרה עדות ומ"מ
 נאמן דהוי מלחא דע"ג שפיר מהני ממנו כ"ל :

ומבילא

יתבאר גס דברי הרמב"ם ז"ל סוף ה' גירושין
 ס"ל • דהנה בזה דמלחא דע"ג לא משקר
 אינו ברור בכל מקום שחטיל דהא בצורות ל"ז פליגי בה
 ד' לשיני ואף דקי"ל בלישנא קמא דהם מ"מ נגד חזקה י"ל
 דלא מהני ע"ש בחס' ד"ה וסלחא כו' • וא"כ בזה דלחוד

אין ישי' חשיב עדות וגם דו"ח ועשאל"ל ליכא :

אמנם הטעם פשוט דזש עלמו דבעי דיני עדות הוא ג"כ מוכחא עד או ראש כו' היינו בדבר שבה

החיוצ רק מלד ראיות המעשה וכלל המעשה נראה אין כאלו
מזדור כלל בזה לא מהני ולריך משפטי העדות - אבל במה
שמוחק ואמרה תורה דיכולין לדין ולחייב ע"פ חזקה זו
שמוחק אלל רבים כן אף שלא נודע מעשה שבה ממנה
החזקה שוב גם לענין העדוה העדים ג"כ אלל למשפטי
העדוה רק היכא דקיס לן דלא משקרי מהני ואין גזכ"כ
לפסל דג"כ סגי בזירור שבוה כן שמוחק - כיון דאמרה
תורה דלענין ביה' נקרא כוחוק סגי אף שאין רא' ברורה
רק במוחק שבוה כן - ממילא גם לענין העדות ג"כ די
כשקיס לן בשאלת כוחוק כנ"ל ומר"ק סי' פ"ז כ' דלמלקות
סגי חזקה כל דכו ולמיתה לריך יותר כוחוק במעשה ע"ש -
וילפיקן לה או כמ"ס הרמב"ם פ"א מה' א"כ דהא מכה אביו
דחייב מיתא מחזקה וכה העדים שמעידין שמוחק ג"כ לא
שיך בכו דו"ח וסומה לעדות זה שמוחק ומ"מ מהני וע"כ
דלפנין זה שגילוי הוי רק גילוי מלתא שאלל למשפטי
העדוה - רק דקיס לן שבוה כן ע"י עדות שאין חשב שקר
שוב נקרא כוחוק כנ"ל - וכן תוכה מהא דיליק ביבמות מ"ז
בגר יכול יקבלו כו' אחר במוחק לך כו' בא ועדיו עמו
מנין ת"ל ובי יגור כו' ופריך עדיו עמו קרא למא ומכיר ר"א
דאמרי שמענו שנתגייר בב"ד פלוני כו' ומוכה מקרא דאף
עד מפי עד מהני במלתא דעבד' לגלוי וע"כ מפני שאינו
לריך דיני עדות רק בזירור שהאמת כן ביה' מוחוק כיון
דסגי במוחק לך כנ"ל :

וב"ב הרמב"ן ז"ל פ"ב דכתובות גבי בני זה ובהן הוא
הובא בא"ז דלא מהני מיגו במה שבוה ממורה
עדוה דהא אף דקיס לן דלא משקרי גזכ"כ שפסול משא"כ
כשאינו בחורה עדות מהני המיגו ע"ש :

אולם לא ביאר החילוק בין מה שלריך דוקא בחורה עדות
ולא מהני מה דקיס לן דלא משקרי מכוז גזכ"כ
וז"ן מאי דמהני קיס לן שבהמת כן - וע"ז שפיר מ"ס הרמב"ם
ז"ל דדבר שא"ל לעמוד על הדבר רק מלד עדותו כמו שזה
לוח וכו"ל לא שיך ביה' נקרא כוחוק שזה לוח כיון שאינו
דבר הבודד רק מעשה ביה' לז בפני עדים אלו ע"ז לריך דיני
העדוה שאמרה תורה ולא מהני אפילו מכה ואלהן בקרובים
ואף דקיס לן כנ"ל - אבל בדבר שאפשר להחזיר שלא על פיהם
שמוחק אלל רבים שבוה כן כמו שזה אחיו או בזה פלוני וכו"ל
רק באין אלו יודעין בזירור בזה אלל למשפטי העדות רק לידע
שבוה כן סגי כנ"ל - וכן מפרש הרמב"ם ז"ל הא דאמר גבי
ואשתמודעוהו כו' גילוי מלתא בעלמא הוא - היינו בדבר
שאפשר לידע שלא מפיסה ועשוי ליגלות רק באין יודעין היך
אלל לעדות ושוב מהני הא דמלתא דעל"ג לא משקרי דאס' היך
לריך לדיני עדות לא הי' מהני כלל הא דקיס לן דלא משקרי כנ"ל :

ומדוקדק כל לשון הרמב"ם ז"ל אל יקשה שהחירו
חכמים כו' היינו שלא הי' מועיל מלתא

דעל"ג ודייקא כיון שלריך עדות ע"ז כ' שלא הספידה תורה
כו' אלל בדבר שא"ל לעמוד אלל מפיסה כו' וזה פי' שלגלוי
מלתא לא של מלתא דעל"ג כו' היינו שבה שאפשר לידע שלא
מפיסה אס מוחוק הי' או מה פלוני אלל למשפטי העדות וסגי
במוחק וקיס לן דלא משקרי ושוב נאמן וסיים לא הספידה
כו' ושוב מהני מה שמוחק שיפיד בו שקר שבעוי ליגלות ולריך
ב' הסעמים כנ"ל - ומה שסיים הקילו חכמים היינו דהא
הרמב"ם ז"ל הי' ססדרין פ' ב"ד כ' דבד"מ יש לדיין לדון ע"פ
העדוה שדעתו צוטה וסדר חזק בלבו שבוה אמת אלל ע"פ
שאין שם רא' ברורה וכלל שם הרבה דברים היכא דקיס לן

דלא משקרי לענין לספוך שבעה הא דאבא מר דפ' הכותב
וכוא דלא אמיר ויסיב סימנא כו' וזכרון כ' כסדרבר חזק
בלבו של דיין ויראה לו שבוה כן וסיים אלל למא כו' ב' עדים
שבזמן שיבאו לפני הדיין ב' עדים ידון ע"פ אלל שאלל אס
אמת העידו או שקר כו' ע"ש וסיימו דלוחן הדברים שאינו
בחורה עדות רק מלד קיס לן לא שיך כללל שלפולס ישי' כן
רק חלוי בשעת מעשה אף שבוה בלבו של דיין אלל הוא ע"פ
אומדנות אלו - ולכך כשעדים מעידין על אומדנות לא מהני
דיהו דאס הי' האומדנות אמת הי' הדיין סומך עליהם מ"מ
כיון שמלד עדות לא מהני ומלד שבלבו של דיין כן ג"כ אינו
שבוה אינו מכיר העדים אס אמת מעידים או שקר ומלד זה
אינו סומך שבוה כן - ולכך כ' פ' י"ז מה' עדות מי שהעידו
לו גדולים בחכמה כו' אלל ששאלין בלבו כאלו ראה לא יעיד
כו' ועדות שקר הוא כו' ולא מהני כשמעיד כן מלד קיס לן
כו' כיון שבוה עדות פסול עד מפי עד ובחורה קיס לן הא
הדיין אינו קיס לן על לוחן העדים שמעידים ששמעו מפי
לוחן דקיס לכו כנ"ל - וכן לענין להוליא, ממון או לענוש לא
מהני ע"פ האומדנות כמ"ס פ' כ' מה' ססדרין כנ"ל - רק
באופן דברים שאפשר ליגלות בלי העדים ואלל לדיני העדות
מה"ס בזה מהני שפיר קיס לן לדיין לגמרי להיות נקרא
כוחוק כנ"ל - שיועיל אף להוליא א"כ או להחיר דש"ע כנ"ל :

אך הא ודאי גם לענין זה ביה' ברור לנו שבוה אמת ג"כ
לא מחזיקין ע"פ ע"א או עבד וכו"ל בכל מקום דגבי
גר דמהני שמענו כו' לריך ב' עכ"פ - ופ"ב דגיטין אמימר
מקרי שער פרהאי לב' עכו"ס מסל"ת זה שלא בפני זה -
ואל"ס אינו מועיל - וכן לענין שזה כסן פ"ב דכתובות - וכן
בסימנין בנדה פ' בא סימן אף דנבדוק ע"פ נשים ר"י מוסר
לאמו כו' וכו"ל דקיס לן דלא משקרי - ותוך זמן כ' הרי"ף
יבמות פ' החולץ דלא מהני אף דהוא עבד' לגלוי וגם אלל
לעדוה רק לבירור שבוה כן מ"מ אינו ברור בהם פסולין
שבוה כן ולכך נאמנין להחמיר ולא להקל שאינו ברור גמור -
והרמב"ן ז"ל שם בנדה מדמס' לה להא דאשתמודענה לפי
הרי"ף ז"ל ע"ש - והחילוק להרי"ף ז"ל דהא אינו נגד חזקה
כמ"ס לעיל חשיב ברור שבוה כן מטעם עבד' לגלוי משא"כ
בכ' להוליא מחזקת קטנות כנ"ל :

ולכך בעדות ע"א להחיר אשה שמת בעלה אף שאלל דיני
עדוה רק בחורה ברור מ"מ בצי שש"ס אי חשיב
ברור מטעם מלתא דעבד' לגלוי כו' וזה מהני עס דיוקא
זוטא כמ"ס תוס' או דלא הי' מועיל טעם דמלתא דעבד'
לגלוי לחוד להיות ברור נגד החזקה הי' רק מטעם דיוקא
ומינהבא כנ"ל - ונראה בצע"י דלא איפשיטא במלחמה ובקטטה
כנ"ל - וזה הספק גם לענין הברור אף אס אין לריך לעדות
מלד גזכ"כ כיון דהוא גילוי מלתא כנ"ל :

אך עדיין לא הי' אפשר להחיר מטעם זה תמיד רק הי'
חלוי בשעת מעשה בלבו של דיין אס סומך על זה
שאמת כן כיון שאינו מלד עדות רק מלד קיס לן שבוה כן
כמו בשאר אומדנות ואס האשה אינו אלל בחזקת שחידוק
וככ"ג לא הי' מהני - ע"ז בולרכו חכמים לתקן ביה' מהני
בחורה עדות ושוב מהני לעולם ואלל לחקור בשעת מעשה
אס אמת כן או לא כמו שאמרה תורה בכל עדות דיכול לדון
בסעם - וזה הי' שפיר ביד חכמים לתקן דנאחר שלפולס הוא
מלתא דעבד' לגלוי ואשה דיוקא כו' ויכול הדיין להחירה
מדאורייתא ע"פ אומדנות אלו דסגי בזה בקיס לן שבוה כן
שאין גזכ"כ דליבעי עדות כיון שבוה גלוי מלתא כנ"ל - רק
שמה"ס הי' לריך לחקור בשעת מעשה אס סומך בלבו על
אומדנות אלו - ע"ז שפיר תקנו חכמים ביה' מהני בחורה
עדוה ואלל לחקור כנ"ל - ובאמת מותרת מה"ס כנ"ל :

ומיושב

שאלות חק אהע תקיע סימן טז ותשובות

ומיושב כל לשון הרמב"ם ז"ל שכ' אל יקבע כו' שלא הקפידה תורה כו' בדבר כו' וא"ל לעדות רק לזכרון וזה מה"ס ורחוק שיעיד שקר כו' וממילא לעולם יכול להמוך ולהחיר כו' וכיים לפיכך הקילו חכמים להאמין כו' מפני עגומות כו' . היינו שתקנו שלעולם יהי' נאמנים וככל עדות שא"ל לחקור כנ"ל כיון שמה"ס א"ל עדות ויכול להמוך ולהחיר . שוב א"ל לחקור בשעת מעשה ככל ויכול להחיר בתורת עדות כנ"ל :

ומיושב מ"ש פ"ה מה' עדות ב' מקומות האמינה תורה ע"א כו' וכן מדבריהם בעדות אשה שיעיד לה שמת בעלה כו' שמה שיחי' נאמן בתורת עדות זה מדבריהם כנ"ל :

וכן מיושב מה דלריך רשות ב"ד דוקא בנשאת בע"א כו' משום דמה"ס מה דמכני הוא שיכול ב"ד לסמוך עלי' וכשכלבו כן יכול להחיר ומטעם זה מכחו חכמים להחיר תמיד ממילא לריך ב"ד דוקא בהחירה כנ"ל :

וכן מיושב בה"ס ריש פ' האשה רבה דתמוה ש"ס דבעי למימר אלמא ע"א מהימן מה"ס כו' ומייתי מאו כודע כו' שיודיעוהו אחרים כו' ואח"כ אמר סברא מידי דהוי אחתיכה ספק חלב כו' דע"א נאמן ודחי דכ"י איתחזיק איסורא ואין דש"ע פחות מב' כו' ומסיק מתוך חומר כו' . ותמכו חוס' דלס"ד דע"א נאמן מה"ס למע לי' רשות ב"ד ומה חילוק בין ב' . וכן תמה רמב"ן ורשב"א מה ס"ד וכי לא ידע דאין דבר שבערוה פחות מב' . ועוד למע לריך ב' הטעמים איתחזיק ודבר שבערוה כו' ולמ"ש שפיר דבעי למימר דע"א נאמן מה"ס היינו כשאנו לריך לעדות בתורת עדות רק שבהמוך שאינו משקר כנ"ל . ולכך לריך רשות ב"ד להחיר משא"כ ב' שבתורת עדות . ומייתי מהא דע"פ ע"א מיקרי שיודיעוהו אחרים דהתם לא בעינן תורת עדות רק להיות נודע לו דכן הוא ומכני מה"ס . ודחי דלמא מטעם שהיקה כו' ואח"כ אמר מ"ד ח' ספק חלב כו' . דנאמן שא"ל עדות דגם נוגע ובע"ד נאמן . ודחי דהכא איתחזיק ואין דש"ע כו' . היינו דנגד חזקה לא מהימן גם על המעשה שכן הוא ואין כאן זירור רק שבהמוך בתורת עדות ושוב אין דש"ע כו' . ומשני מתוך חומר כו' היינו דהוי מלמא דעבד' לגלוי . ודוקא נגד החזקה כנ"ל . ותיקנו שיופיל גם בתורת עדות כנ"ל :

ומיושב ג"כ מה דמייתי ותקן נמי הוחזקו להיות משיאין עד מפי עד כו' . ותמכו דהא מיירי מע"א ורישא הוי לי' לאחוי דמשיאין ע"פ ע"א ע"ש . ולמ"ש א"ש דהא דהוחזקו כו' וסיכא למדו בלמא מע"א על עד מפי עד וקרוכ כו' . רק דפשיטא לכו דלאו בתורת עדות דא"כ אין דש"ע פחות מב' . וע"כ דא"ל רק להיות קים לן שכן ולכך גם עד מפי עד וקרוכ כשר ולכך הוחזקו להיות משיאין כו' . ומייתי בה"ס שפיר ראי' דמטעם זירור מהני ע"א וי"ל דמדאורייתא מהני לזירור . וסולתך לסביא הא דהוחזקו כו' :

וכן פירש"י ב"ב דכתובות גילוי מלמא בעלמא כלומר אין הדבר לריך עדות אלא לפרסם שילא דיין לאור בלי גימגום כו' . נראה דסבר ג"כ בדברי רמב"ם הכ"ל . וכן פ"ב דכתובות גבי ערעור דפגם משפחה גילוי מלמא כו' כ"כ ע"א פרש"י לריכין לברר כו' ודבר העשוי להגלות הוא שיבדקו אחריו עד שיצורר ואין עדותו של אלו תלוי בהגדתו אלא מגלי דבר בעלמא ע"ש משמע ג"כ כנ"ל שאין צוה כדן משפטי העדות וסמיק עליהם גם קודם בזירור . ולא קשה מ"ש חוס' ש"ס דמרי כמאח ואין יתברר כיון שב' מעידין שהוא עבד ע"ש . דכיון שאינו בתורת עדות . לענין איך הוחזק רק בצורת קים לן איך הוא צוה לא אחריו כמאח כמו בפסולי עדות שהולכין אחר רוב דיעות . ואף דצוה אפשר

רוב לא מהני . מ"מ כשתבאר ע"פ אומד הכ"ד שראוי יותר להאמין לרבים המכחישים עאמיים להם ולא שייך סגוס"כ דב' כמאח רק בדין עדות כנ"ל :

ומיושב ג"כ ביצמות פ"ח ע"א דמחכו פלה כו' אחי גברא וקאי ואת אמרת לא תלא וסקשו חוס' הא חרי כמאח ותיירו דלגבי דבר הנראה וידוע לכל לא הי' אומר רב לא תלא כו' ע"ש ואין לשונם מוכן הא מ"מ כשהב"ד אינם יודעין בעלמא אף שמעידין ק' דזה הוא שייך מ"מ חרי כמאח כנ"ל . ולהב"ל א"ש דדבר הגלוי לרבים אין בתורת עדות רק נאמנות כמ"ש הרמב"ם כנ"ל . ולא שייך חרי כמאח רק כשהב"ד רואין שהאמת מסתמא כרבים יכולים לפסוק כהרבים ומחויבין כן כנ"ל :

ולמ"ש לעיל בפ' דברי רבי"ף ז"ל בזה דאשתמודענה כו' מיושב מה שפסק בע"א במלמא דנפשוהי דבעי' משום מלמא דעבד' לגלוי . ונאמן משובדא דדיגלת . ובע"א בקטעה פ' דלא איפשיט ע"ש . דכיון דכשאנו נגד חזקה קי"ל דמלמא דעבד' לגלוי לא משקרי בבכורות ל"ו ויצמות . ולא בתורת עדות כנ"ל . ולכך במלמא דהשש מן דדמי דמחו לי' בגירא או שאר דברים שרובן למיתא כמ"ש הרמב"ם ז"ל . ושוב ילא מחזקת חי ודחי דהא גם בספינה כו' נותנין עליו חומרי חיים וחומרי מתיים כו' וא"כ שוב כיון שאינו נגד חזקה מהני טעמא דלא משקרי במלמא דעבד' לגלוי לחוד . ואף דבתורת עדות לא מהני מ"מ דיין עליו שלא בתורת עדות רק בתורת לפי חומי' כמ"ש לעיל דסבר צוה דלא כהרמב"ם רק שמלד לפי תומו מהני מאחר שאין חשדא לא גרע בעד כשר מה שמחזקין להעיד מלפי תומו כנ"ל . אבל בע"א בקטעה דיש חשש בשכרתו כמ"ש הרמב"ם ז"ל וכיון דאיכא חשדא שוב גרע כשמחזקין להעיד ולהחיר מלפי תומו וא"ל לדין בתורת לפי תומו כשמחזקין רק בתורת עדות . ובזה לא איפשוט דבעי' אס האמינו חכמים משום מלמא דע"א לחוד או משום דייקא . וגם מיושב מה שהוכיח הרמב"ם טעמא דשמיא שכרתו שלא הוזכר בה"ס . דהיינו דחשיב חשדא דהא מלינו בזה שאינו בתורת עדות כך חששא שמיא תשכור עדים באומר אמרו גטין בוק פ' התקבל . וכן מלינו ג"כ כתובות פ"ב כ"ו ע"א . דגם בקרוכ וכה"ג עדיף לפי תומו ממחזקין להעיד לענין להעלות לתרומה ע"פ אחיו ע"ש . וא"כ כאן שלא בתורת עדות לכאורה גרע מחזקין להעיד מלפי תומו אף בישראל דשמיא שכרתו וכנ"ל . רק בזה כג' דייקא כו' וגם דיוקא זוטא דשייך גם במלמא דלא חיישינן עכ"פ לשמא שכרתו כיון שאין ראוה להפקיע מצעלה . ולכך כשר שפיר רבי"ף ז"ל דלא גרע מחזקין מלפי תומו ויכולין לדין שפיר שלא בתורת עדות כנ"ל . משא"כ בקטעה שרואים להפקיע שוב גרע כשמחזקין להעיד דשייך שמיא שכרתו אס לא נדון בתורת עדות ובתורת עדות שפיר לא מהני כנ"ל ומיושב הכל בעז"ה :

ונראה ראי' ברורה לדברי רבי"ף ז"ל הכ"ל מהא דסוף יצמות במשנה דאמרו לו מעשה בפונדקית כו' . אמרו ולא תהא כהנת בפונדקית כו' אמר להם לכשתהא כו' . ומסיק בה"ס דפונדקית עבו"ס ומסל"ת היתה כו' ותמכו חוס' א"כ מה ראי' הביאו ע"ש . ולהב"ל א"ש דזה עיקר הטעם דבישראל שאינו חשוד לשקר רק גזכ"כ לפסלו לעדות מהני אף שמכיון לפדות בתורת לפי תומו כמו אס לא הי' מכיון דמה גריעותא בזה שהוא מכיון כיון דלא חיישינן לשכרתו . ובזה פליגי וא"ש כנ"ל :

הנה י"ל דהחילוק בין הא דחולין ל"ו פליח דהאי סמנא קמל נפשא כו' . דהנה ב"ס' כשא' מה צמינו ואין יודעין מי הוא רק ע"י הסמנין נבדר מי הוא שפיר לא הי' נקרא נגד החזקה כנ"ל לא נגד חזקה חי כיון שא' מת' . וגם לא שייך לאוקמי אחזקה אשת כל זמן שאין דיין על האשה כמ"ש

כח"ס למיל. רק בשאין מה לפינוי ועדים מעידים שמת בעל
אשה זו ובהכרח ע"י סימנים בזה שייך שיש ב' החזקות חזקה
חי כיון שדנין על זה אם מת או לא וגם חזקה א"א. אך י"ל
ג"כ דלאו דנין כאלו. כי ב' דברים הם הי' עדים מעידים
שמת א' דכיון נאמנים. ושוב בצירור מי הוא אינו נגד החזקה
וממילא מותרת כח"ל. דהא בקדשתי את בתי וא"י למי כ'הר"ן
ות"פ דלא מיקרי נגד חזקה כשכח א' ואמר אני קדשתי אף
דנאמן ליתן גט וחס' מותרת ע"י כיון שזה רק צירור מי
קידש וא' עכ"פ קדשה כח"ל ע"ש והמקדש כשנותן גט היא
מותרת וע"ש דלא שייך ע"י לאוקמי אחזקה א"א. שאין זה
המקדש וממילא גט שנתן אינו כלום ועדיין א"א. וע"כ כיון
דבצירור מלד עלמו כשדנין מי המקדש לא שייך לאוקמי
אחזקה א"א שאין חילוק בין זה לאחר. וכיון שנאמן שזה
המקדש ממילא מהני בגט שלו ומותרת כח"ל. וכן בהכ"ל כיון
דעכ"פ על זה נאמנים שא' מת ושוב הוי כאלו הי' א' מת
בפינוי. וממילא נאמנים על הצירור מי הוא ע"י סמנין דלין
חזקה שאחר מת יותר מזה ושוב כיון דמהני הם' לצרר שזה
הוא יוסף בן שמעון וכו"ג שוב מותרת אבסו ואף שזה כח"ל
כשזה הוא יב"ש ממילא אבסו מותרת ולא דמי לגמרי לקדשתי
כו' שהוא קודם שנותן הגט כח"ל. משא"כ הכא שהוא מיד
נגד החזקה אשת איש אוחה הסברה שזה הוא יב"ש דממילא
אבסו מותרת. וימא שהחזקה א"א נגד הסמנין שלא יועיל
כח"ל :

מ"ב נראה לעד צירור שאינו כן דמשאמר חורס להעמיד
על חזקה דמשיקרא אינו מלד צירור גמור שהוא כמו
שבי' רק דמספק לא נוליד הדבר ממה שמוחק עד עתה.
כדאמרין בכמה דוכתי אשה זו בחזקה היתר כו' ומס' אהה
בא כו' אל תאסרנה מספק. אך יש ג"כ כמה פעמי' דמוקמינן
אחזקה כמורה צירור שמוחקין בלא נפשה דבר חדש. וכמו
בנגפ דמסופק אי צירי לי' שיעורא שפיר החזקה כמורה צירור
ג"כ דלמה נחזיק שינוי. וע"ז עלמו החזקה כמו שבי' מקודם
וממילא מורה החזקה שלא נשתנה כנגד. אבל בזרקגט ספק
קדוש לה כו'. ודאי לא שייך שיבי' החזקה צירור שנקרוב לו
יותר מקדוש לה. והא דדאי יכול להיות דספק זה כלל ספק
זה. רק טעם הראשון הכ"ל שייך שאשה זו בחזקה איסור א"א
כו' ומספק. א"א להוליא ממה שמוחקת עד עתה אבל לא
מלד צירור כח"ל ולכן אמר הש"ס ביבמות ל"א לשון זה מס'
אשה בא כו' אל תאסרנה מספק ולא אמר בקיור אוקי
אחזקה כח"ל. דבזה לאו מלד צירור כח"ל. ובכמה דוכתי ע"ש:

ובזה ישבתי בעזרי' דעת רש"י פ"ב דכתובות וקדושין פ'
האומר גבינאי ויבוקש הדבר כו' תרי ותרי שפירש"י
ז"ל דלינו מועיל חזקה אמו לגבי ינאי וסוי ספק פסול ותמהו
התוס' הא קי"ל לדברי המכשיר בה מכשיר בבה דמועיל
חזקה אם להבה ע"ש. ולמ"ש א"ש דהנה אם החזקה מלד
צירור שפיר המכשיר בה מכשיר בבה ג"כ כיון שיש צירור
דכא בשרה מחמת החזקה ממילא גם בזה כשרה כיון שחלוין
זה בה כח"ל אף אם החזקה אינו מלד צירור רק שאין להוליא
הדבר מספק ממה שבי' מוחזק עד עתה בזה ודאי לא הי'
מהני נגד הכס דדוקא אם שהייתה בחזקה כשרה עד שגולד
הספק אין להוליא מספק מחזקה כל זמן שאין צירור לאסור
אבל הכס שמועיל לא היתה בחזקה היתר ממילא הוי משפס
שגולד בספק איסור ומה יועיל מה דלין יסלין להוליא האם
מחזקה נגד הכס. וכמו חזקה ממון דלין מוליאין מספק
ודאי שאינו מועיל נגד מי שאינו מוחזק דלינו צירור שהדין
הוא פס המוחזק רק שא"א להוליא ממנו מספק אבל אינו
פסן ליהוד צירור לסייע למי שאינו מוחזק וכן בחזקה
דמשיקרא הכ"ל בשאינו מטעם צירור רק מלד שאין להוליא
מספק ממה שבי' בחזקה עד עתה. רק המכשיר בבה הוא

והנה נחרי ותרי כ' תוס' בכמה דוכתי הא דלא מהימני
בחראי במוינז דפקלו לקמאי בגזלנותא וכ' תוס'
דמינו לא עדיף מעדים והא תרי כמאה ואין ראוי של המינו
כלום להכריע בחראי ותרי ע"ש. ולכאורה תמוה דא"כ איך
אמר בש"ס יבמות הכ"ל וכמה דוכתי וסמס' בעלמס פסקו
כן דתרי ותרי מוקמינן אחזקה מה"ס והא בחזקה שייך ג"כ
סבירא הכ"ל דלא עדיף מעוד עדים ותרי כמאה. ואיך שייך
מה"ס למוקמי אחזקה בחראי ותרי כח"ל. אמנם הטעם פסוק
דמינו שהוא רק ראוי שאומר אמת שפיר לא עדיף ראוי זו
מעדים ואינו כלום בראוי זו להכריע בין העדים. אבל חזקה
מלד צירור יש עוד טעם שאמר חורס מספק לא נוליד
הדבר מחזקה כל זמן שאינו צירור כח"ל. וזה שפיר מהני
גם בחראי ותרי דהא מ"מ היא ספק שהוא תרי ותרי. וממילא
אין מוליאין הדבר מחזקה מספק. וזה שפיר מהני בחראי ותרי
כיון שאינו מלד ראוי כח"ל :

ושפיר מיושבים דברי רש"י ז"ל דשוב בס' דתרי ותרי
אינו מועיל כלום חזקה אם לינאי או להבה דהא
מלד ראוי לא מהני להכריע בחראי ותרי דלא עדיף מעדים
כח"ל. רק מלד שמוספק אין להוליא אבל הכן שלא הי' מעולם
חזקה דכשרות נאחר בספק כח"ל. משא"כ לדברי המכשיר כו'
בשאר ספק דכיון החזקה מלד צירור מהני להבה כח"ל וצירור
ואמת בעזרי' :

והנה בגמלא א' מת וא"י מי הוא ודנין ע"י סמנין או ע"א
אם הוא יב"ש זה להסיר אשתו דבזה ודאי כשדנין
רק על הנמלא מי הוא אין כאן חזקה חי דמש חילוק. וגם
חזקה א"א של האשה מכריע יותר שאחר הוא מזה הא ודאי ליחא
רק כשדנין עלי' להסירה שייך החזקה א"א מטעם דמספק לא
נוליד הדבר מחזקה כח"ל אבל כשדנין על האדם מי הוא אינו
מועיל כלל החזקה א"א. ושפיר מחזיקין ע"י הסמנין שזה
הוא יב"ש וממילא מותרת אשתו ג"כ. דלין מוליאין אותה
מחזקה א"א מספק רק ע"י ודאי ע"י שהחזקה שזה יב"ש מת
כיון שהם' אי העד הועילו להחזיק שזה יב"ש. וממס' כמו
בב' כתי עדים המכחישים כו' דקי"ל זו בזה כפ"ע ומעידה
אף להוליא ממון ואף דמחזקה כשרה אינו מועיל להוליא
ממון כמ"ש הרי"ף ורש"י פ"ב דכתובות ב' אומרים בזל כו'
נאחר ספק פסול ע"ש. מ"מ כשדנין על הכס הבא להעיד
ומוקמינן להו אחזקה כשרה שכן הכשרים ושוב מוליאין ממון
ע"פ עדים לא ע"פ החזקה כיון שמוחקין אלו לכשרים ע"פ
החזקה ואף שזה כח"ל דקודם שצאו להעיד לא הי' שייך
להעמידו בחזקה כשרה דגם לכת הכ' יש חזקה כשרה רק
כשצאין להעיד ודנין עליהם לבד ושוב הוא להוליא ממון כח"ל
מ"מ חשבינן זה לב' דברים נפרדים. ודנין על העדים לבד
ומהני החזקה כשרה וכיון שמוחקין להו כשרים שוב
מהני עדותן להוליא דמקרי שמויאין ע"פ עדים כח"ל וע"ש
בר"ן ז"ל :

וכן בהכ"ל. כיון דמהני לענין להחזיק שזה המת יב"ש
ממילא מחזיקין אשתו אף שהוא כח"ל מ"מ יכולין לדין
על הצירור מי הוא מלד עלמו בלא היתר של האשה וכיון
דחשיב צירור שפיר מחזיקין ע"י הצירור שהחזקה כח"ל. וכמו
דקי"ל. המכשיר בה מכשיר בבה כיון שחלוין זה בזה וע"ז
אמנם חורס להעמיד בחזקה. ומהני כח"ל ולשיטת תוספות
והפוסקים מהני גם בחראי ותרי מה"ס וע"כ דאף שאינו מטעם
צירור כח"ל רק מטעם שאין מוליאין מ"מ מחזקה ומ"מ
מהני לגבי הכס כיון שדנין מקודם על האם ומוחקת בשרה
ממילא גם בזה מותרת ובח"ל. וגם בהכ"ל כיון דמחזיקין
שזה המת יב"ש מותרת כיון דסלי' כך בדין :

לא

שגירסא ושוב לא מופיעים הסי' . משא"כ בפ"י מיתא דמסרי גם פסולין וכשא"י החקירות מהני . דלא סולחן סוף יבמות לעצם דליכא כחובה רק שלא לחקור לכתחילה אולי יסביר שקד ביין ישי"ע שם :

הנה לר"ת סוף פ"ק דמכות ובכורות כ' דכשנולדן אדם עריפה הרג או שלם בטל עדותו אף דבסתם עבר דאזלין בשר רובא מ"מ כשנולדן אוקן ואין יודעין מיקרי שא"י החקירות ובטל כמו סיף ואריזין פ"ט . ולא מהני הרוב לעשותו ידיעה ברורה נגד העדים פ"ט . וא"כ יש לפרש פליא דהאי סמנא קטל כו' לא מהני כיון דע"כ לריכין לומר שאין מכירין בבירור שזה הרג רק ע"י סמנין . ושוב אף דהסמנין חשיב בירור כמו רוב ויפיל אף להוליא מ"מ לא מהני כשאין יודעין בבירור העדים דהוי כה"י החקירות שאינו נכון וכמו עריפה ושלם כנ"ל . וממילא י"ל דנקיט דוקא דיני נפשות דבטל בא"י כנ"ל משא"כ פליא דהאי סמנא לוס אפשר דמהני אף להוליא דגוף הסמנין ע"פ דין מהני להוליא . ודוקא בנפשו' שיהי' חשוב ידיעה ברורה נגד העדים וכדברי ר"ת ז"ל כנ"ל ואין הוכחה על להוליא דלא יושיל סמנין כנ"ל :

ג מ"ש תוס' סנהדרין גבי רולא בנפסר כו' דלא אזלין בשר רובא לחייב מי שאינו חייב מיתא וע"כ דדוקא בכל מקום שהרג ומסופקין אי עריפה או אם אביו וכס"ג דעכ"פ העבירה עשה זה המחוויז ומהני הרוב שהוא עבירה החייבין עליו . אבל לא לחייב את מי שלא עבר כלל ואין לו שייכות להאיסור להרגו ע"פ הרוב כנ"ל . וא"כ בסמנין פליא דהאי סי' כו' דאנו מסופקין במא' אין זה האיש כלל שהרג י"ל דאף דסי' כמו רוב מ"מ לא מהני לחייב מיתא ע"פ הרוב זה שהפק אם עבר כלל במא' אינו זה ונקי לגמרי כנ"ל וממילא דוקא בנפשות כן ובפיר' נקיט קפיל נפשא דבממון י"ל דשפיר מהני כנ"ל :

אך מתוס' הנ"ל אין ראוי ד"ל דוקא נקטו במי שודאי אינו חייב המפורש ברוב חייבין אלא לחייב מיתא למי שבאמת פעור בודאי . אבל לא ברוב ומיעוט ע"ז האדם אף שהמיעוט הוא שלא עבר כלל מ"מ י"ל דמהני הרוב שעבר וחייב כנ"ל . ואף דהא רובא דליאסא קמן עדיף מרובא דליאסא קמן מ"מ לא לענין כנ"ל . דהא קי"ל אין חולקין בפיקוח נפש אחר הרוב ואף המיעוט דוחי בזה דהוי שבת וכס"ג . וא"כ לבאורה למס' חולקין אחר הרוב לחייב מיתא . אך ההילוק דלענין פיקוח נפש אף דהרוב מורה שאין חיוב להלילו מ"מ גם החשב רחוק של המיעוט להלילו ג"כ דוחה שבת ושאר איסורין אבל הרוב שמורה שחייב מיתא דאמרס סורס בזה החייב מיתא שאין להלילו רק לחייבו ובערת הרע מקרבך . ואף שיש חשש רחוק של המיעוט שאינו חייב . איך ידחה חשש רחוק הזה של המיעוט מאלו דובערת שהרוב מורה שחייבין להרגו ולא להלילו ואין כאן פיקוח נפש כלל . דמאות שבת ושאר מלות נדחים מפני המיעוט חשב דפ"י . דהא מלך עולם אין דוחין במקום נפש . משא"כ חיוב מיתא שהחיווי חייבס תורה במקום נפש לבטרו ואין נפשו כלום . שוב אין המיעוט דוחה הרוב כיון שהרוב מורה שחייבין להרגו כנ"ל . וא"כ שפיר סברת תוס' דכשיש א' המפורש שבדואי אינו חייב מיתא שוב א"א לחייב כולן משום הרוב דהא אין חולקין בפיקוח נפש אחר הרוב . וכאן להלילו זה הא' הוא פיקוח נפש גמור דאינו חייב בודאי . ושוב דוחה העשה דוחי בזה של זה הנקי המלוא דובערת הרע של החייבין מיתא כמו שדוחה פיקוח נפש לכל המלות דמס' חילוק כנ"ל . וממילא בסמנין או רוב אם זה הוא החייב ל"ש הנ"ל דסורס מורה שזה החייב ואין כאן פ"י והמיעוט של אדם זה עלמו אין דוחה הרוב של זה שמורה שאין להלילו שחייבס תורה כנ"ל (גם להפוסקים דר"א בגמל האוחד בין סגמלים דבדידי נפשו' לא מהני ובממון מהני) (פסר)

והריעכ"א

אך בע"א שמת בעלה אחר בש"ס שפיר דא"י מס"ח דליאסוזיק איסורא כו' כמ"ש לעיל . דגם על מה לא סי' נאמן נגד החזקה חי דאמריין שלא מת כלל . ורק מעטס עבירה לגמרי כו' . וכל זמן שלא יאמר מי הוא לא שייך עבירה לגמרי וממילא רק ע"י שיאמר מי והוי נגד החזקה כנ"ל :

אך לבאורה שם ב"ב עדים דפליא דהאי סי' קטל נפשא ג"כ נאמר כנ"ל דעכ"פ נאמנים שא' הרג ונאלו הרג בפנינו וא"י מי הוא וע"י הסי' יחי' חשוב בירור . שזה הוא וממילא קפלין לי' וכן פליא דהאי סמנא לוס כו' . לא יחי' נקרא להוליא רק בירור מי הוא אותו שלום דהא א' לוס עכ"פ כנ"ל :

אמנם באמת ז"ל דהא כל עדות מה"ל לריכין דו"ח וכשאין יודעין החקירות בטל העדות ואינם נאמנים כלל על גוף המעשה וכשא"י אם כסיף או באריזין להרמב"ם ז"ל או חביות יין ושמן כו' אף דכ"כ וב"כ חייב מ"מ כשא"י החקירות בטל לגמרי ואמריין שלא הרג כלל . ואף להחולקין על הרמב"ם מ"מ בחקירות שכל העדות תלו בו לכ"ע הדין כן ומכירין אתם בו מבואר להדיא פ' ה' בודקין דמטיקרי החקירות הוא . וממילא כשהי' מעידין שא' הרג את הנפש וא"י מי הוא אינו עדות כלל ואין נאמנים כלל שהרג דא"י החקירות וכן בלוס מה"ל ואף מדרבנן בחקירות אלו נשאר הד"ל דאינו עדות כלל כשא"י מי לוס אינו מופיע כלום אף להאמין בא' לוס כנ"ל :

וממילא רק ע"י הסימנים במכירין שמי שיש לו סמנין אלו הרג סי' יחי' חשוב עדות . ושוב כיון דלהוליא מחזקס לא מהני הכרה שעי' סמנין רק אם היינו יודעין בלוס או הרג א' לא סי' נקרא נגד החזקה . ושוב הא אין כאן עדות שהרג כלל דא"א לדין על עדותם שהרג לבד בלי לחייב אותו שהרג ובלי להכריע דאין עדות כלל שהרג כל שלא הסי' ההכרה שעי' סמנין חשיב בירור . וכיון דליחייב מיתא אין הסמנין בירור א"כ אין מעידין כלל שמכירין את האדם המחוויז מיתא . דהא מה שמעידין פליא כו' שאיש שיש לו סמנין כך וכך הרג כו' אין כאן עדיין עדות כלל דא"י מי ואינו עדות שהרג כלל כיון שא"י החקירות כנ"ל . רק כשיש לפנינו איש כזה שיש לו סמנין אלו שאומרים העדים . ויהי' הדין שחייב מיתא ע"י הסמנין כנ"ל אזי יהי' חשוב ביודעין העדים מי הוא ואזי נאמין להם שהרג . והא כיון דאין הסי' מופיעין לחייב אין יודעין כלל כנ"ל :

אבל בעדות שמת בעלה גם ע"י הסמנין . דהיה דמס"ח אי לריך דו"ח ג"כ שייך כנ"ל דאין כאן עדות גם על שמת א' כל שא"י מי דא"י חקירות רק ע"י הסמנין וסי' חשוב יודעין החקירות ולא מהני הסמנין נגד החזקה חי וחזקה א"א לכיון שאין הסי' מופיעין נגד החזקה שוב אין כאן בירור כלל שמת א' ג"כ מתורה עדות כנ"ל . אבל כיון דבאמת לא לריך דו"ח בעדות אשה . שפיר הוי עדות מיוחד שמת א' באלו סמנים שזה עדות גמור דאף שא"י מי סי' מהני . וממילא מהני הסמנין לבד שזה המת הוא יב"ש שהי' לו אלו הסמנים . שזה אינו נגד החזקה בבירור לבד כנ"ל ושוב אשמו ממילא מתורת כנ"ל :

ולדג"ל במעידים פליא דהאי סימנא גירסא אשמו ג"כ לא מהני להחיר דכל שאין הסמנין מופיעין להוליא מחזקס א"א א"י כלל מי גירסא ואינו עדות גם ע"י שגרס כלל ושוב לא מהני הסי' כנ"ל . ואף דגם בגמ' א"ל דו"ח מ"מ כיון דזה שוב לריך עדים כשרים רק כמו ממון ומשום דליכא כחובה כו' ובחקירות כנ"ל י"ל דגם בממון פסול כשא"י ע"ש אש"פ . וגם הא בזה שגירסא א' כשא"י מי ליכא כחובה למשקל בעדות זה ושוב לריך דו"ח ולא מהני

שאלות חלק אה"ע תק"ע סימן טז ותשובות סב

לא מיקרי ממנו ומחזק ככל ממנו - וזה אפילו בגזילה חשיב מוחזק :

אמנם לע"ד הספס פשוט דהא אחר בש"ס ז"ק פ' סנהל כיון דלדאי לי' כמאן דאמר יחי' לי' בידך וכמו פקדון חלו פ"ט - וכן בכל פקדון אף שהוא ביד הנפקד מ"מ נקרא המפקיד בעליו מוחזק דכל סיכא דאיתא ברשומא דמרי' הוא - רק בגזל מיקרי אינו ברשותו כיון שאינו רוצה להחזירו וגזל הוא קנין לעמין גזילה כשאר קנינים כמבואר בש"ס גבי מגרר ויולא חיסור שבת איכא גניבה ליכא כשאינו קנין בכל הקנינים פ"ט - והנה במולא אבידס שאינו גזלן ומגביהו בשביל מי שהוא שלו ואינו רוצה לזכות בו לעצמו דעבר משום לא סוכל בו' והשב בו' כמבואר לעיל בש"ס - וא"כ ממילא מי שהוא שלו באמת נקרא מוחזק אף שהוא ביד המולא דכל סיכא דאיתא ברשומא' הוא - וכמ"ש הרמב"ן ז"ל דמס"מ לא קמי יאות באבידה בחר דאחי לידיו' דמולא משום דעשה שומר של בעלי' וברשומא' דלא מהני יאות פ"ט :

וממילא כ' תוס' שפיר בתיוק בו' ברוב ישראל לא שייך כלל אין סולכין בממון אחר הרוב שיהי' נקרא מולא אבידס מוחזק - דהא יחיד הוא של עובדי כוכבים מותר לזכות בו - אבל ע"ז דנין הא אס של ישראל לא זכה מעולם בו ואדרבה זכה בו בשביל ישראל בעל האבידס וברשותו הוא כשאר פקדון דאינו גזלן - א"כ אדרבה הרוב הוא שאינו מוחזק כלל רק בעל האבידס ואף דהמיעוט מורה שמוחזק מהני הרוב ע"ז עלמו שאינו מוחזק כלל רק בעל האבידס מוחזק וזה לב"ש דשטר העומד לגבות כגבוי דמי נקרא מוחזק כמבואר בש"ס סוטה וב"ב פ' מ"ט וזי נפל הבית דיתלוקו כיון שהספק אס חייב לו ממילא הספק מי המוחזק ע"ש - רק דק"ל כב"ש דלאו כגבוי בו' אבל בהג"ל שלפי הרוב בעל האבידס מוחזק שפיר מהני הרוב כנ"ל - וא"ל דיוכס בו וזבז לא יוכל להוציא ממנו דז"א דהא אינו רשאי לזכות בו כיון דקודם שזוכה בו מהני הרוב שהוא של ישראל ועובר כמו כל אבידס של ישראל כשנעלה שלא להחזיר כנ"ל - וממילא לא קשה כלל מ"מ ת"ס משנים אוחזין בעלית דחשיבי מוחזקין אף שהוא מליאס - דהתם כיון שכל א' אומר שלי הוא דנגדאחרים הא זכא בו דמיירי ברוב עובדי כוכבים כמ"ש הרא"ש - רק דכל ראיתו דיימא ג"כ בחזיו שלי שהספק הוא מי המוחזק דשמת של האחר ממילא תקף בו שלא מדעת בעלי' ואינו נקרא מוחזק כלל וטעמא דמיגו לראי' שאינו מוחזק כלל ולא יחי' חשבו להוציא כנ"ל - ולמ"ש שם בגזלה מגרע גרע דכיון שרואה לגזלו ולזכות לעצמו אף שבאמת של השני מ"מ הוא ברשותו בכל גזלן דמיקרי אינו ברשותו של הגזלן כיון שאס רוצה להחזיר והגזלן מיקרי מוחזק וזה שטעמא גזלתי ודאי דמיקרי מולא - ושפיר על המחלש שטעמא עליו' ושייחם מוחזקין מיקרי מוחזק על כרביע ולא מהני מיגו של זה להוציא מרשותו כבכל דוכתי כנ"ל - משא"כ במולא אבידס שאינו גזלן כלל שפיר כתב תוס' דמהני הרוב כנ"ל - וא"כ אין ראוי לדברי ת"ס :

אמנם דבריו אמת דנגד רוב לא מהני - דנראה דהא כב' תוס' דמס' שהנפקד חופס בחזקת שניסם חשבו שניהם מוחזקין דלא אמרינן כל דאליס גבר ביינו דהא הנפקד חופס עבור מי שהוא שלו ונקרא ברשותו של המפקד - א"כ כיון שהספק רק בין שני אלו שפיר ספיסם שלו בשבילם ואס' הדין יתלוקו שפיר שניהם מוחזקין בו ולכך הדין יתלוקו וממילא הוי ברשות שניהם וכאלו שניהם מוחזקין - ואף דהא יחי' הדין כל דאליס גבר לא יחי' חשבו כלל שניהם מוחזקין - מ"מ הא החילוק הוא דכשלין שום א' מוחזק בודאי אי כל דא"ג ושייכו במס' שאף לעצמות כל א' ג"כ אינו מוחזק - דאף שהוא של מ"מ אינו מוחזק בו - אבל בשניהם מוחזקין

והרימב"א ז"מ כת' ג"כ דלא מלינו שויפילין סמנין להוציא ממנו חזקא באבידס וכו"ג שאינו מוחזק ממנו - וכן פ' א"כ גבי דכנא פריכא כ' על משקל דהוי סימן רק באבידס משא"כ להוציא ממנו לא חשבו משקל ס' מובסס - ואין סברת דבריו על האר סמנין פ"ט :

והרי אפשר לומר דבאבידס שכל' תוס' דלא מיקרי מוחזק סיינו נגד מולא האבידס - אבל נגד אחר הא כ' תוס' דיש ז"מ במס' שליטת דחשיב כשניהם מוחזקין בו מאחר שהנפקד חופס בחזקת שניהם ע"ש שאותן שכן בכלל הספק והנפקד חופס בעצורם חשבו כאלו מוחזקין ע"ש - וא"כ באבידס כולם בכלל הספק של מי הוא וממילא מולא האבידס חופס בשבילם והוי כמוחזקין וממילא כשאמרס תורה דמהני סמנין שפיר מוכח דמהני גם להוציא כיון שנותנין להנותן סמנין לבד כנ"ל - אך בת"ס ס' שו"ד כ' דלא מהני רק טעמא שיהי' נקרא מוחזק גמור רק לדחות דין דכל דאליס גבר וכן בשנים אוחזין לעמין מיגו בו' אבל לעולם לעמין שטעמא דחזקה של ממון כנגד הרוב לדחותו בעינן חזקה גמורה שהוא עלמו מוחזק בממון וכו' ראוי' ע"ז דהא תוספות פירשו באבידס לא מהני החזקה ממון נגד הרוב בעיר הרוב ישראל תינוק הנמלא בו' משום דלאו מדעת בעלים באס האבידס לידו ולענין שנים אוחזין בעלית בו' חשיבין לכו מוחזקין לעמין שלא נאמר כל דאליס גבר וגם לעמין דהוי מיגו להוציא חל"ל ע"כ דנגד הרוב בעינן חזקה גמורה ואליתמ' פ"ט - וא"כ למס' שגראס מדבריו עכ"פ כך חזקה שחופס בשבילם מספק עדיף משאר חזקה דמטיקרא וכו"ג דהא מיגו במקום חזקה בעיא דלא אפשרט בש"ס - וכיון דחזקה זו עדיפה ממנו ע"כ דעדיפה משאר חזקה רק נגד רוב לא מהני - וא"כ מוכח שפיר כיון דסמנין עדיפה מסך חזקה שחופס בשביל כולם ממילא מוכח דסמנים מהני נגד שאר חזקה ג"כ ושפיר נגד חזקה ח"א שהוא רק חזקה דמטיקרא שפיר מהני - ודוקא פלגיא דהאי כי' קמל בו' או לוח להוציא ממנו ע"פ ס' שפיר לא מהני דהא גס רוב לא מהני שאין סולכין בממון אחר הרוב להוציא וזה סמנין אין לנו ראוי' שהוא עדיף מרוב דבאבידס מהני רוב נגד חזקה זו שחופס בשבילם כ"ד ת"ס סנ"ל - אבל לעמין דעדיף משאר חזקה שפיר מוכח מאבידס וממילא מהני להחזיר עבוכס או בנע נגד חזקה ח"א כנ"ל - ואין לומר דכיון דילפינן דבר דבר מממון לא יועיל להוציא מחזקה ח"א כמו שאינו מועיל להוציא ממון ז"א דהא מבואר בכמס דוכתי בש"ס דרוב מהני להוציא מחזקה ח"א ולכך מים שאין להם סוף ניסת לא חלא ובכמס דוכתי ולא אמרינן כנ"ל דכיון דילפינן דשכ"ט מממון כמו דאין סולכין בממון אחר הרוב קן לא יועיל דשכ"ט רוב נגד חזקה ח"א וע"כ לעמין זה לא דמי דמ"מ אינו להוציא ממנו ממי שהוא מוחזק רק חזקה דמטיקרא וזכא גס בממון מהני רוב נגד חזקה מרא קמא כשאינו מוחזק כנ"ל - וממילא שפיר גס סמנין מהני כנ"ל :

וב"ב בת"ס ס' שו"ט דהא דק"ל אין סולכין בממון אחר הרוב אף דרובא ומוחזק רובא עדיף שאני חזקה ממון דאית בי' טעמא דהמולא מחזירו ע"ס בו' והיינו שמוחזק ממנו בו' ע"ש - וממילא לא שייך לעמין זה למילף דשכ"ט מממון שלא יועיל רוב וכו"ג דלא מיקרי להוציא ממוחזק כנ"ל - וממילא שפיר גס בסמנין מהני באיסור ח"א משא"כ להוציא ממנו כנ"ל :

אמנם לכאורה איכס מוכיח דברי הת"ס מאי פסקא סך גבוליס דלעמין מיגו שידחס נקרא מוחזק מס' שחופס בשבילם - ולא נגד רוב - וגם דברי תוס' לכאורה אין מוק ברוב נכרים דלא מיקרי מוחזק כיון שלא מדעת בעלים בא לידו בו' - היכן מלינו חילוק כזה אמו מה שזוכה מהספק

חזקה כלל דאם פרע ולקח השער ממילא אבדו כלום ואין שום ראי' צמח לגבות וא"כ איך נאמר שהמלוא וא"י מה פיצו יחי' נקרא שחופם בשביל שניסם וכלאו מוחזק גם המלוה וחפום צו מה בכך - מ"מ לענין הספק שמא פרע אין כאן חזקה וסוף ספק השקול דהמע"ס ואין יגבש הא אף אס יחי' ציד המלוה ולא הי' חזקה כנ"ל לא הי' גובה - ובשניסם אדוקין בשער נראה העצם דמיקרי שחופם גם צהראי' של החזקה דשטרא צידי' מה צעי דהא מקלס השער צידו - ואף שמקלסו ג"כ ציד כלום מ"מ על המחלס שביד המלוה הוא לגמרי צידו עס החזקה דשטרא צידי' מאי צעי וספיר יחלוקו כנ"ל - משא"כ במולא אף שיחי' נקרא לגבי גוף השער שחופם בשביל המלוה ג"כ מ"מ בחזקה דשטרא צידי' מה צעי אינו חפום כלום בשביל המלוה דאין כאן חזקה כלל דאם פרע לקח השער ונאמן פרעתי וספיר אינו גובה כלום כנ"ל וממילא יחי' מונח כנ"ל - ולא קשה כנ"ל :

עוד

י"ל כיון דקי"ל חופם לבפ"ח במקום שהב לחארים לא קני וכן מגבי' מליאה כו' וכ' ברא"ש ז"ל בטעם דלא איחריבי זכי' סיכא שהוא חוב לאחר ע"ש - וא"כ בשלמא לענין שלא יחי' הדין כל דאליס גבר חשבינן שפיר שזוכה הנפקד בחפיסותו בשביל שניסם וכלאו בעלמס מוחזקין דאין לאדם שלא צפניו - ואין כאן חוב לשום א' צמח שיחי' הדין יחלוקו ולא כל דאליס גבר דהא אינו ידוע מי יגבר אבל כשיש רוב או סימנין לאחד ואי' אין שום א' מוחזק זוכה מי שסרוב מסייע או הסימנין כנ"ל רק מחמת שיזכה המולא עבדס שיחי' מוחזקים לא יועיל סרוב או ססי' - ושוב לא מהני כלל חפיסותו בשבילס דבחד לאחרים לא מהני זכי' שלו בשבילס - וספיר מהני עדיין סרוב וסי' ולא מיקרי כלל לסוליא כנ"ל דלא נעשו מוחזקים כלל כנ"ל - וכמו מגבי' מליאה לחצירו דלא קני דאין חילוק בין קנין גמור לקנין של חפיסס שיחי' נקרא מוחזק כמבואר בש"ס ריש צ"מ גבי רכוב ומנסיג ע"ש :

ואף

לדכאורס לענין חב לאחרים יש לחלק דבשלמא מגבי' מליאה צאמת הי' יכול לגבות מי שיראה וע"י זכי' שלו מנרע זכות האחרים מה שחי' צאמת דאין וכן חופם לבפ"ח כיון שגם סס צע"ח הי' לסס זכות דאין והוא חב לסס בחפיסותו - משא"כ כאן דמי שאינו שלו לא שייך שחב לו וא"כ דכשמוחזקין לא מהני סרוב או סימנין ואמרינן שאינו שלסס כלל וא"כ גם חב לאחרים לא מיקרי דהא איגלאי מלתא שאינו שלסס - וספיר יחי' מהני חפיסותו בשבילס שיחי' מוחזקין :

אך

צאמת ז"א דהא רוב או סימן כשאינו לסוליא הוא צירור גמור ע"פ דין שהוא שלסס רק כשא' מוחזק לא מהני צירור זו אצל חזקת ממון אינו מטעם ראי' לסיפוך דאין חזקת ממון ראי' רק שאין יכולין לסוליא כמ"ש ת"ס כנ"ל - וא"כ שפיר נקרא חב לאחרים כיון שכל שאינו חופם בשביל האחרים הדין צירור שהוא שלסס - רק אס יחי' מוחזקים לא יוכל לסוליא מהמוחזק אצל לא מטעם שיש ראי' לסיפוך - וממילא חב בחפיסותו למי שהוא שלו בלא החפיסס בשבילס זכוי שפיר חב לאחרים שאינם חשודים מוחזקין כלל כיון דגם אחר שיחי' מוחזקין נשאר ראי' שלסס כמו קודם רק שאין יכולין לסוליא וספיר כנ"ל :

ובזה

מיושב קושית הפ"י פ"ק דכתובות למ"ד צרי ושמא צרי עדיף אף בשמא מוצ' - ואצי' סכי ב"ל צ"ב פ' י"ג גבי זס אחי כו' - א"כ באבידס למס לא יחזיר באין סי' כשטותן צרי שהוא שלו ע"ש וסקסס גם לדידן דרק משום חזקת ממון לא מהני צרי ושמא וסא באבידס אינו חשוד מוחזק כמ"ש רש"י וספיר יחי' מהני צרי ושמא ע"ש - ולמ"ש מיושב דהא לכאורס לא קשה כלל קושייתו דהא קי"ל אין טוענין למי שגובין שלא בפניו ומסאר צה"ש ריש פ"ב דכתובות דחשיב צרי וצרי מה שטותין סכ"ד בשביל סיורסס ע"ש שמוכרס

מוחזקין לא שייך לפסוק שיליא מרשות הא' בע"כ ולכף יחלוקו כנ"ל - וא"כ אף צמח שהוא ספק אס זס מוחזק או זס ג"כ ודאי הדין יחלוקו דלא שייך כל דאליס גבר דשמא זס מוחזק ומוליא מרשותו בע"כ - וכמו לב"ש בשער העומד לגבות - וגם לב"ס בנפל הבית כו' אלו ואלו מודים שיחלוקו כו' כיון שהספק מי מוחזק ע"ש - ולכך כיון דמי שהמנה שלישיט שלו זס חופם הנפקד בשבילו וצרהו וסוי מוחזק שוב סס' מי מוחזק וסדין יחלוקו וממילא חשוד כשיסס מוחזקין וכ' חוס' שפיר כנ"ל :

אבל

סיכא שרוב מסייע לא' דאם אין שום א' מוחזק הולכין אחר סרוב וזוכה זס שסרוב מסייעו שוב לא שייך שחופם בשביל שניסם ונקראו מוחזקין ולא יוכל לסוליא צהרוב - ז"א דהא אינו חופם רק עבד מי שהוא שלו ופ"י עלמו מהני סרוב שרק הוא מוחזק שהוא שלו וממילא הוא צרהו ג"כ ולא שייך כלל אין הולכין בממון אחר סרוב אינו כלל לסוליא :

וא"כ

ממילא גם צמנין שפיר לא מיקרי כלל נגד חזקה כיון דסמנין מורין באין שום א' מוחזק שהוא שלו שוב חופם בשבילו ולא מיקרי כלל לסוליא - וא"כ לא מוכח גם נגד חזקה שיחי' מהני - ונגד מיגו אפשר דשפיר כסצרת ס"ס דמיגו חוץ לב"ד קי"ל דלא מהני - וא"כ לא מיקרי צירור כלל על למפרע רק בשעס שטותן צב"ד וסוי נגד חזקה דקודם שטען הי' בחזקת כולס שחופם בשבילס ועתה יועיל המיגו לסוליא משא"כ בדצר שהוא צירור למפרע כמו רוב או סמנין איגלאי מלתא שלא הי' חופם רק בשבילו כנ"ל :

וראי'

לזס דהא מלא שט"ח קי"ל לא יחזיר לא לזס ולא לזס - וכן המנה מלא שער וא"כ כו' יסא מונח כו' ולמס לא יסא הדין חולקין - הא קי"ל בשניסם אדוקין בשער יחלוקו - וכ' חוס' ריש צ"מ דשער חשוד החלוקס יכולס להיות אמת שפרע מהלס ורק צמח סמופקד אין דרך להקנות מה שציד אחרים כו' פ"ש ולכך בשניסם אדוקין יחלוקו - וא"כ כיון דמנה שלישיט כ' חוס' דחשוב שניסם מוחזקין מה שהנפקד חופם בשבילס כנ"ל - ורק משום דאין החלוקס אמת אמרינן יסא מונח כו' - וא"כ צמלא שט"ח או א"י מה פיצו כו' דחשוב כאלו שניסם מוחזקין המלוה ולזס דהא חופם בשבילס מספק כנ"ל - וממילא יחי' הדין יחלוקו כמו צ' אדוקין בשער דהא החלוקס יכולס להיות אמת שפרע מהלס כנ"ל ולמס יסא מונח כנ"ל :

ולמ"ש

א"ש דכיון שאס אין שום א' מוחזק לא הי' יכול לגבות כלום מהלוה שוב לא מיקרי כלל שחופם הוא בשביל המלוה כדי שיחי' נקרא מוחזק - דדוקא צמח ג' אמרינן שחופם בשביל הספק של שניסם ובספק ראוי להיות הדין יחלוקו כיון שהספק מי מוחזק - ושוב סוי כשיסס מוחזקין כנ"ל - משא"כ בשער דספק מי אבד השער מ"מ סלוס מוחזק וא"י לגבות מספק - ורק בשניסם אדוקין בשער דצח שפיר מ"מ דאין על המחלס כאלו לא אבד כמ"ש לעיל דהא עדיין צידו - משא"כ שיחי' חפיסס הנפקד וסמוליא כאלו מוחזקין שזס הוא מחמת הספק וסא צספק ממי אבד אינו יסל ליגבות מלוה ואין חשיב כלל כשיסס מוחזקין כדי שיחי' המלוה נקרא מוחזק ג"כ ויגבש הא מלד הספק לחוד אינו גובה כלום וממילא אינו מוחזק כלל כנ"ל - וממילא גם צרוב וסמלין כן כיון דמלד הספק הי' זס שמשייפו שוב החפיסס בשבילו כנ"ל -

אך

י"ל בצד דמלא שפ"ח בלא סכ"ל ג"כ - דהא כשאין החזקה דשטרא צידי' מה צעי אינו יכול לגבות כלל אף אס הי' השער צידו - כמו כחי' וסכ"ג - רק משום החזקה דאי' דלא פרע - וא"כ כיון שהוא ספק מי אבדו עכ"ל ליכא

שמוכרת בש"ס דאשה שנאמר לה חייב לי ברי וברי לפי שמוכרת כנ"ל . וא"כ נגד האחרים שמספקין שמהא חינו של זה רק של אחר אלו מועטין בשבילו שמה גם אחר הי' מועט ברי שסוף שלו ואין יגשם זה בברי שלו הא כיו שלא בפניהם נגד האחרים ומועטין כב"ד וחשיב ג"כ ברי כנ"ל ונפיר אין מחזירין אבדה כנ"ל :

אך י"ל דמ"מ קשה למ"ש הפוסקים וק"ל בש"ע דאין מועטין בשביל היתומים רק להחזיק כשבאין להוליא מהם אצל לא בשאין מוחזקין ע"ש סי' . וא"כ עדיין קשה באבדה דאופן האחרים הא אין מוחזקין כנ"ל ואין מועטין בשבילם וכיו שפיר ברי ושמה ונחזור לזה העונן ברי כנ"ל :

אמנם למ"ש א"כ שפיר לענין זה מהני מה שמופס המולא בשביל כולם שנקראין מוחזקין וחשיב להוליא ונפיר מועטין בשבילם וכיו ברי וברי כנ"ל . דבזה לא שייך כמ"ש שי"י נקרא חב לאחרים ולא יועיל תפיסתו בשבילם דז"ל דכאן שאין לו ראי' כלל שסוף שלו רק מלד ברי . וכיון שי"י מועיל תפיסתו בשביל האחרים מועטין כב"ד וכיו גם עננתם ברי ואין לו שום שום ראי' שסוף שלו לא מיקרי כלל חב לאחרים דהא לא י"י ראי' כלל שסוף ומה בכך שחב לו כשאין שלו אם לא יוכה בשבילם י"י חב להם כמו שפסקו חב לו כיון שאחר התפיסה אין לו ראי' כלל למפרע שוב מהני תפיסתו בשבילם ולא הוי כלל ברי ושמה ואין מחזירין כנ"ל :

אך באמת בלא זה לא קשה קושית הפ"י דהא הוי זה כמו באומר לשנים גזלתי שכ' חוס' דלא שייך ברי ושמה ברי עדיף שזה ידוע שאינו חייב בצירור רק לא' וע"ז עונן ברי . ואף דשם מובעין שיהם מ"מ הא חינו מוצן לכאורה דבריהם מה לו לא' לטענת חבירו הא כל א' מוצנו גזלתי והוא אומר א"י . ואף שאומר א"י אם לך או לפלוני מה לו לזה הא מ"מ נגדו אומר א"י אם גזלתיך או לא וכיון דברי עדיף למס לא י"י חייב לשלם לו . וכשתובעין שיהם כב"ל ה"י אפשר הטעם דדמי לשני שבילין כו' דבב"ל כיון שדאי א' שלא כדון א"ל לפסוק ששניהם עהורין . וכן בבב"ל דא' ודאי יגשם שלא כדון . אך בזו"ז לא שייך כלל וכשכל א' תובעו בפ"ע י"י חייב לשלם לו . וגם בב"ל לא שייך כלל . דהא אמר בשבועות פרק כל הנשבעין ב' מלוין ולוה א' ושני שטרות כו' אף דא' פסול ואינו ראי' לגבות ע"ש :

אמנם מראה הטעם פשוט דהא דברי ושמה ברי עדיף הוא כמו לדין דחייב ללאה י"ש דשמה גזל את זה ואף שסוף ספק שמה הממון שלו מ"מ מחויב הוא לוותר ולמחול ס' ממון שלו כדי לקיים השבועה מספק והייט עעמא דמ"ד ברי עדיף לגמרי ג"כ כנ"ל כב"ד מחייבין אותו לקיים מספק חייב השבועה כנ"ל כיון שבעלמא מסופק כנ"ל . וא"כ זה שפיר במסופק אם חייב כנ"ל . אצל בגזל דק"ל גם באיסורי הנאה שאין הנגזל יכול להנות כלל אומר הרי שלך לפניך ומקיים השבועה . וכן מבואר ב"ק פ' הגזל וכן ב"מ פ"ה דלר"ע במה שמניח גזילה ביניהם ומסחלק מקיים השבועה למי שסוף שלו דהא מנח קמי' בב"ד ואף שאין כב"ד מניחין אוהו ליפלו מספק שמה הוא של האחר מ"מ לא גרע מאיסורי הנאה דמ"מ מהני הרי שלך לפניך שהיזק שאינו ניכר הוא צמנח קמי' כנ"ל . וכן ממש בבב"ל ולגבי הגזל חשיב השבועה ונפטר בכך כנ"ל :

וממילא לא שייך ברי עדיף אף כשהא' לבד תובעו . דהא זה עונן ברי שלא גזל רק מא' וא"י מי משניהם אס' לזה או לאחר וא"כ לר"ע דהוי השבועה ממילא עונן ע"ז עלמא ברי שבמה שייחב ביד ב"ד הגזילה מקיים השבועה בודאי אף שלא יוכל ליפלו זה הסובע מחמת ספק של האחר מ"מ הוא קיים השבועה ואין עליו חייב יותר . ואין כאן שמה כלל דדוקא בשמה אם חייב אם לא ישלם מסופק בעלמא אם

מקיים השבועה ושייב מספק דברי עדיף . משא"כ בבב"ל חינו מסופק אם חייב עוד שט"ז עונן ברי דבמה שמניח הגזילה מקיים השבועה ואין עליו חייב יותר כנ"ל ולא שייך כלל לברי עדיף . וכן להיפוך לר"ע דלא מקיים השבועה כשא"י ליפלו שוב אף אי לאו ברי עדיף היינו דהוי ספק אם חייב מאין יכולין לחייבו מספק . משא"כ בבב"ל דודאי חינו מקיים השבועה למי שדאי מחויב דהא לא ודאי חייב ואינו מציב לו ולכך חייב לשלם לשניהם כדי שיקיים השבועה לזה שהוא שלו כנ"ל ולכך לא שייך לפלוגתא דברי ושמה כנ"ל . וזה ברור בפי' דברי חוס' שם . וממילא באבדה זה המולא חינו מחויב בהשבעה רק לא' שהוא שלו . וגם ר"ע מודה בזה אף שיטענו שניהם ברי כל א' שאבדה שלו ואפילו סימנים וסימנים מ"מ מודה דינית וא"ל לשלם לכל א' כמו באמר לב' גזלתי כנ"ל . והטעם פשוט דבגזילה דחייב הגזלן באונסין א"כ מה שתוקף האחר בו שלא כדון ועונן שאותו גזל הוי כגזלן בגזל ממנו החפץ מהגזלן זה דה"י חייב לשלם להגזל . וא"כ גם בזה יוכי דהוא אונס מה שאינו מציב לזה שהוא שלו מ"מ חייב לשלם לזה שהוא שלו כיון דבמה שמניח לא מקיים השבועה כנ"ל וממילא לריך לשלם לשניהם כנ"ל . ואפילו בפקדון א' מכם הפקיד כו' דאינו חייב באונסין מ"מ כיון דהוי לי' למידק וע"י פשיטתא ששכח מי הפקיד אין זה יכול ליקח פקדון שלו חייב בפשיטתא וכמו לא ידענא היכא אותבינכו דהוי פשיטתא ושפיר מחויב לשלם הפקדון לבעל הפקדון וממילא חייב לשניהם וזה הוא החילוק בין כך אחד דאמר בש"ס שם ע"ש :

אבל באבדה דאין כאן פשיטתא כלל במה שא"י חינו חייב כלל רק לא' דמה לו מה שאין בעל האבדה יכול ליקח אותו בשביל האחר דעונן שלו הוא מ"מ הא מקיים השבועה במה שמניח ביניהם ולכך לכ"ע דיון יניח כנ"ל . וא"כ ממילא לא שייך כלל ברי ושמה ברי עדיף . דהוא בודאי חינו חייב לו והחפץ מונח בידו דמי שציבר שסוף שלו יקחנו וכמו אם מונח ביד ב"ד שאינו מועיל ברי שלו דאין כאן שמה חייב כלל דאין שום אדם חייב רק שא"י ליפלו כל שאינו מצרר שהוא שלו והברי שלו חינו צירור . ולא שייך שיתן לו האבדה מטעם שאין אחר עומד כנגדו לעונן ברי ויהי' נקרא ברי ושמה לגבי האחרים שמספקין עליהם שמה שלהם ויהי' ברי עדיף דז"ל דלא מיקרי שמה כלל מי שאינו לפניו הא ע"ז מסופקין שיצא אחר לברר שהוא שלו או עכ"פ י"י עונן ברי כנ"ל . ועוד דבשלמא ע"ז האדם שהוא שלו שייך ברי עדיף ואף שהוא מסופק שלו מ"מ מחמת הספק שמה עושה איסור ואינו משלם למי שחייב מחויב למחול ולוותר ס' ממון שלו שהוא בידו למחול וליתן ממון שלו מספק כדי שלא יגזול מספק כנ"ל . משא"כ ממון של אחרים שאין בידו למחול איך ימא מחמת שמסופק שמה של אחרים הוא יתן לו האבדה הא כמו שמסופק שמה שלו ואינו מקיים השבועה כן מסופק שמה של אחרים ואינו מקיים השבועה במה שיתן לזה ואין י"י שייך ברי ושמה ברי עדיף . ואם יתן לזה לא ישלם להאחר דאין עליו חייב יותר רק להשיב לא' . דהא בהשבעה אבדה קי"ל דשלו קודמת ואם יפסיד חינו מחויב כלל בהשבעה וממילא אין עליו חייב כלל ליתן לזה ואין לו שייכות כלל לברי ושמה ולא קשה כלל וזה ברור בעז"ה :

ובר"ז הא כ' עד דרוש אחיך כו' דיליף שידרוש אותו אם הוא רמאי וא"כ בפירוש אמרם תורה שלא להאמינו בברי שלו לבד ומס' קוש"א . רק דה"י קשה דלגמור מזה דלאו ברי עדיף בכל מקום וע"ז י"ל שפיר כנ"ל . וספ"י חייך דהוא נגד רוב ד"ס רוב העולם דימא דהאבדה הוא מרוב העולם ולא מזה העונן ברי ע"ש וא"י הוי אמרינן כסדרתו א"כ ה"י מוכח דסימנין מהני נגד רוב וכן נגד חוקה . אך תמוה דמשמע בכה דוכתי דלא חשיב זה רוב גבי קדשתו אס

מעיד כלל נגד הרוב דכיון שניכר לו ממילא הוי קבוע דכח
כמחלס ואין כאן רוב כלל נגדו • ודוקא נגד חזקה דאף לדברי
העד מעיד נגד החזקה שיהי' מוחזק מקודם • משא"כ ברוב
כלל לברר שגם קודם יש א' בודאי רק כשאינו ניכר לא היה
חשיב קבוע אבל לדברי העד אין כאן רוב כלל כנ"ל • וממילא
גם באבדס שא' אבד עכ"פ והוי קבוע • וכן בהכרה של המט
שא' יש שהוא בעלה וסמכין ע"י הכרה שזו הוא ושוב הוי
קבוע ואינו נגד הרוב • דהא הר"ן ז"ל כ' עיקר הטעם באינו
ניכר דלא הוי קבוע דכיון דבעל וכמאן דליהא שוב אין כאן
קבוע ודוקא בניכר דלא בעיל ע"ש פ' ג"ה ולכך בפלי חיים דלא
בעלי חשיב קבוע אף שאינו ניכר כדאמר בזבחים פ' כלס'
ע"ש • וא"כ העד המעיד בהיכר המעורב ברוב איסור או
לחיפוך שזה הוא הדין ח"כ לא בפלי שניכר ושוב הוי קבוע
דהא לענין זה שלא בעל מהני עדותו שניכר ודאי לר"ך להסיר
האיסור על פיו שזה אינו נגד הרוב דהא אומר שלא בעל ואינו
נגד הרוב וממילא הוי קבוע וכן בהיכר כנ"ל • וכן באבדס
סימנין דמהני לברר שזה הוא בעל האבדס ואינו נגד הרוב
דכשניכר אין כאן רוב :

אח כתי' וא"י למי ובא א' ואמר אני קדשתי' שכ' הר"ן דלא
הוי נגד חזקה וזה הוי נגד רוב • אך בנאמנות ע"א כ'
הרשב"א ורמב"ן יבמות פ' האשה דיוחר נאמן נגד רוב מנגד
חזקה ע"ש • וכן לא מחלק בש"ס בין אומר לב' גזלתי • ובין
גזל א' מחמשה ע"ש • צ"מ פ' המפקיד דלא אמרינן דשם יש רוב
בכל א' שאינו שלו • וכן א' מבנוסין בקדושין • ובטענות הכרה
על מה א' שזה בעלה של אשה זו דהי' נקרא ג"כ נגד הרוב
לסברה כפ' דנימא דהמח מסרוב עולים שאינם בעלה • וכן
צ"כ פ' י"ג גבי זה אחי א"נ דבעי למידק דברי ושמא לא ברי
עדיף כו' ודלמא משום דהוי נגד הרוב שאינם אחי' וכמ"ש
כפ' באבדס דלאו ברי עדיף מס"ע וע"כ דאין חילוק וסרשב"א
ז"ל יבמות פ' האשה כ' ג"כ דע"א ודאי נאמן כשים טריפות
וכשחת ומעיד שזה כשרה כו' ודאי דגם ברוב איסור נאמן
פ"א שזה הדין נגד הרוב אף דרוב עדיף מחזקה ובאחיחזיק
לא מהימן כו' • ולפ"ד נראה הטעם דהא קבוע כמחלס על
מחלס ובכל ציפול ברוב הוי קבוע שיש א' היכר או איסור
רק כמ"ש חוס' ור"ן פ' גיד הנשה דכשאינו ניכר לא שייך
קבוע ע"ש וא"כ העד המעיד שניכר לו שזה הדין ח"כ

הלכות קידושין

ביתא וע"כ לחלק כדמחלק ר"ה דלא אפשר למשדינכו דסברה
כו' • וכ' עוד ראוי מהר"ש שסיים אבל אם זה לידה שלא
בחורת פקדון ע"ש • וכן סי' מ' ח"ג כ' שאין הדבר יולא מידי
ספק כו' להרי"ף ורמ"ש ובכד סח' במקומו שאין לחלק
בין באל לידה בחורת קדושין כהאי דליפתא ובין באל לידה
סחם כו' וכי' מ"ג כ' ג"כ מחמת ראוי הכלל מדברא ע"ש :

והנה גם מרן הב"כ כ' בתשו' בדיני קדושין סי' ב' ועוד
יש לבעלם כו' דשתיקה לאמ"מ לאו כלום •
ואע"פ ששרי"ף והר"ש כ' כו' ה"מ כהאי דליפתא דמשיקרא
קבלה לשם קדושין אבל היכא דלא קיבלה מעיקרא לשם
קדושין כמו צ"ד גם להרי"ף והר"ש אינם מקודשת דהא
האי דליפתא כו' קשו בה כו' הכא בחורת קדושין כו' • הא
קמן דלא קאמר ר"ה כו' אלא משום דמשיקרא בחורת קדושין
וכן מצואר בדברי הרי"ף ורמ"ש ע"מם נמאל דצ"ד לר"ה
שתיקה דלאחר מ"מ לאו כלום הוא עכ"ל • ומכרי"מ ז"ל
ודאי שלא ראה דבריו וראיותיו אינם מוכרחים כלל דמצואר
בהר"מ פאדווי וצ"י דמפרשים כן פירכא דר"ה צרי' דר"ך רק
משום דהכא בחורת קדושין כו' • אז מהני הסברה דאי לא
ייתא לה תישידינכו כשאין חייבת באחריות א"כ מה זה
שמקשה מהרי"ע מרבא הא ודאי דלא ס"ל החילוק דרב
הונא שמקשה עליו • גם מ"ש דר"ה צרי' דר"י אמאי לא
מפליג צהכי כו' • הא הם מפרשים דבריו כן • ובאמת
משמע כן דלמא לי' מה דאמר הכא בחורת קידושין ואי
איתא • ובגמ' כ' בוי"ו ואי איתא כו' דמשמע דתרחי' בעי
כפי' מהרמ"פ • ובז"ל לא קשה כלל קושית מהרי"מ • ודאי
כיון דסתמא קמי' מיירי בין שדיך בין לא שדיך דהא
צרייתא דקדשה בגזל דידה מני סחם מקודשת ומוקי לה
בשדיך • ואיך צרייתא דכנסי מתוך הקושיא דסחרי
אסדי מוקי לה ר"כ בלא שדיך • אבל צרייתא דכנסי
בפקדון דמני סחמא מיירי ודאי בכל גווי אף בשדיך וא"כ
דייק רבא שפיר דלא אמרס סן רק שחקה אף בשדיך לא
מכני וממילא גם בליפתא כן • ולכך סאריך ר"ה צרי' דר"י
בפירכא למינקט דריוויכו מי דמי סחם בפקדון סברה אי
שדינא

סימן יח השאלה לא מלאה

הנה דעת מהרמ"פ בתשו' סי' כ"ד דגם הרי"ף שהחמיר
בשתיקה לאמ"מ בלא אחי' לידה בחורת פקדון
דוקא כהי' ביניהם שידוכין בעין ליפתא שקיבלה לקדושין •
לחרי' בעין שדיך וגם מדלא הסליכה וכדמחלק בגזל לידה
ע"ש • ודייק ג"כ מלשון הסור שכ' בד"א • בחורת פקדון אבל
בא לידה בחורת קדושין כגון שאמר לה התקדשי לי בחפץ
זה וא"ל הרי אינו ש"פ כו' הוי ס"ק • ומדלא קינר ואמר
אבל בא לידה שלא בחורת פקדון שאינה חייבת בשמירה
מוכח דדוקא כשגם בתחלה דיבר עמה כו' שהוא כמו שדיך
אבל אי לא שדיך לא • וסגס שהי' אפשר לו לומר דוקא
שדיך בלא לסורות שא"ל שידוכין ממע רק דברים אלו שהשיב
וסלל אין בה ס"פ וספיק' • עכ"ל ומ"מ כ' מהרמ"פ ס"ל רק
בדרך אפשר דכ"ע מודים ע"ש :

וגם מהרש"ך סוכא בתשו' מהרי"מ סי' קל"ח כ' ג"כ כנ"ל
דדוקא בליפתא דנחריית ויודעין דניחא לה ל"ח
שנשחנה ראונו וא"ל דהדרה בה לשידינכו משא"כ כשלא הוי'
גילוי דעת מעיקרא כו' אפילו הרי"ף ורמ"ש יודו בזה ע"ש
ומכרי"מ ז"ל כ' עליו מאן דילדא אימי' כו' אג"ג דא"ל פירכא
דא"כ מאי מייתי רבא ראוי' דשתיקה לאמ"מ לאו כלום
מפקדון כו' מי דמי הכא גליא דעתה מעיקרא דנחריית
לסתקדש משא"כ בפקדון • ועוד ר"ה צרי' דר"י אמאי לא
מפליג צהכי אפילו חימא דליכא טעמא דתישידינכו ואיתא
לפירכא דר"א דאע"פ בולח נשי דינא גמירי אלמא משמע
דאי שייך גבי פקדון טעמא דתישידינכו הוי חיישין לה
אע"ג דלא גלי דעתה כו' וכ"ת אסתמודא גופא • קשה אמאי
לא מחלק בכך כו' ליתא דאין לחלק בכך דכי חיישין הכא
לאו משום דשתיקה ולא מחמת הוא דהא ודאי דשתיקה לאו
כסודאס דמוכח ככולא תלמודא כו' אבל אהא הוא דפקדון
דא"ל דלא ייתא לה אין לה לעכב ממון שלו ח"י כהעביר
פ"ד בעלים וס"ל למשדינכו וסו' יעשה בשלו מה שירצה
ואסא לא מהני לן מה שלא גילתה דעתה מעיקרא דניחא
לה לקדושי' • דאין לך גלוי דעת גדולה מזו לעכב ממון